ISSN 2454-0501

Ľubietovské noviny

Ročník VII. • Číslo 3 • Október 2023

ŠTVRŤROČNÍK VYDÁVANÝ OBCOU ĽUBIETOVÁ PRE LEPŠIU INFORMOVANOSŤ OBČANOV

FSk Debnár – výročie vzniku

1993 - 2023

Hlavnou úlohou folklórnych zoskupení, a to sa týka aj ľubietovskej folklórnej skupiny Debnár, je zaujať a pritiahnuť k ľudovej kultúre mladú generáciu, vštepiť jej úctu k tradíciám a zvykom, rovnako ako aj obnoviť ju u generácie staršej. Nie je to ľahká úloha, najmä v dnešných časoch, keď sa na nás zo všetkých strán valí západná kultúra a pomaly, nenápadne vytláča naše bohaté kultúrne duchovné dedičstvo, kam radíme i obyčaje, zvyky, ľudové piesne, kroje aj nárečie.

Ako sa začal písať príbeh FSk Debnár

Začiatky boli veľmi zaujímavé ba až kuriózne. Všetko to začalo pozoruhodným nálezom na jednom ľubietovskom smetisku. Nálezcom bol Ján Majer, súčasný vedúci FSk Debnár a zároveň predník ľudovej hudby. Úžasné, našiel starý husľový futrál. O to väčšie prekvapenie bolo, že nebol prázdny. Skrývali sa v ňom staré, čiastočne poškodené husle neznámeho muzikanta aj s posledným honorárom. Potešil sa. Doma ich najskôr zavesil na klinec, no po dvoch dňoch mu to nedalo, zvesil ich a rozhodol sa, že ich dá opraviť s myšlienkou, že možno bude na nich aj hrať. Tak sa aj stalo. Každú voľnú chvíľu venoval hre na husliach.

Po čase sa začal pohrávať s myšlienkou založiť muziku. Oslovil niekoľkých chlapcov v dedine, ktorí mali k ľudovej piesni bližší vzťah, a tým sa to všetko začalo. Prvými muzikantmi, okrem Jána Majera, boli: Miro Hronec – zvaný Tehlár, Paľo Potančok – zvaný Dubák a Milan Majer – zvaný Brčko.

Veľmi skoro pochopili, že robiť dobrú muziku nie je jednoduché, preto sa muzikantov vystriedalo niekoľko. Medzi inými aj Vladimír Dutka a z tých, ktorí vydržali najdlhšie, to boli už páni muzikanti Robert Garaj, Ľubo Čief – zvaný Gazdík a už

Pokračovanie na 2. strane ▶

Príhovor šéfredaktorky

Milí naši čitatelia,

som potešená, že vám môžeme ponúknuť ďalšie číslo Ľubietovských novín. Aj v tomto čísle vám prinášame prehľad najzaujímavejších športových a kultúrno spoločenských aktivít našej obce, ktoré sa udiali počas letných mesiacov. Dlho sme sa naň tešili, ale už nám ukazuje chrbát. Reč je o lete, o období, ktoré je plné nezameniteľných vôní, ale aj nezabudnuteľných zážitkov. Užili sme si slnečných lúčov, výletov, festivalov, či piknikov a záhradných grilovačiek. Čas dovoleniek nenávratne skončil, ale nezúfajme. Uchovajme si naše spomienky na toto nádherné obdobie a pomaly sa pripravme na príchod jesene. Aj toto ročné obdobie nesie so sebou svoje čaro. Každoročne nás príroda obdarí množstvom farieb a všetci sa budeme tešiť z plodov našej práce v záhradách a na poliach. Verte, vždy sa nájde dôvod na radosť a potešenie.

Prajem vám, aby ste každý deň urobili krok ku šťastiu.

Čo dodať na záver? Verím, že zverejnené príspevky vás oslovia a vaša spokojnosť bude pre redakčný tím odmenou za vynaloženú prácu.

Jana Majerová

▶ *Pokračovanie z 1. strany*

spomínaní Paľo Potančok a Miro Hronec. V tejto zostave hrali až do roku 1993.

Ľudová hudba však Jánovi nestačila. Popri tom sa začal venovať deťom našej základnej školy a v krátkom čase sa podarilo založiť detskú folklórnu skupinu, ktorej dal názov Debnárik. Od roku 1993 sa k deťom postupne pridávali aj dospelí členovia a z tejto zmiešanej skupiny sa stala napokon folklórna skupina Debnár. Deti časom vyrástli, no niektoré z nich pokračujú v účinkovaní až dodnes. Od začiatku pôsobenia sa v našej folklórnej skupine vystriedalo temer 50 účinkujúcich všetkých vekových kategórií. V roku 2009 nahrali aj vlastné CD s názvom Debnári idú.

V svojom repertoári majú piesne z Ľubietovej, blízkeho okolia, no i z iných regiónov Slovenska. Veľkou inšpiráciou pri príprave programov boli od začiatku naši najstarší Ľubietovci - pamätníci, ktorí im na spoločných stretnutiach s radosťou odovzdali svoje spomienky na

zvyky a tradície Ľubietovej za ich mladých čias. Vďaka patrí Júliusovi Hiadlovskému a jeho manželke, Aladárovi Majerovi, Adele Furdovej, Emilovi Filadelfimu, Oľge Lettrichovej či Zite Šimunovej.

Vedúci folklórnej skupiny Ján Majer aj vďaka ich prispeniu s obľubou pripravuje dokonca celé scénické pásma, ktoré sú odrazom každodenného jednoduchého a veselého života na dedine v ešte nie tak dávnej minulosti. (Dožinky, Od Ondreja do Vianoc, Na tom rínku pri muzike, Priadky, Páračky, Rukovačka, Keď sa debnár do sveta poberal, Stavanie mája)

V roku 2011 sa FSk pretransformovala do Občianskeho združenia Debnár Ľubietová. S hrdosťou reprezentujú obec na rôznych kultúrno-spoločenských akciách doma, v blízkom i v ďalekom okolí, na svadbách, či rodinných oslavách.

Za úspech folklórnej skupiny je možné považovať každé vydarené vystúpenie odmenené potleskom a pochvalou od profesionálov folklórneho sveta.

V súčasnosti FSk tvorí ľudová hudba pod vedením Jána Majera a 8 členiek ženskej speváckej skupiny "Majerky". Za každým ich vystúpením sa skrýva radosť, niekedy i náročná a vždy poctivá práca. Ako to bude v budúcnosti, nik nevie, no s istotou tvrdia, že pokiaľ im budú stačiť sily a dobré zdravie, budú svojím spevom a humornými pásmami rozdávať ľuďom radosť. Ich cieľom je uchrániť a udržať v Ľubietovej a pre Ľubietovčanov čosi pekné, čisté s dobrým morálnym základom.

Vedúci FSk Debnár je presvedčený, že v Ľubietovej sa nájde jeho pokračovateľ, dobrý človek, ktorému bude záležať na zachovávaní ľudových tradícií a zvykov v našom regióne. Veď človek, ktorý celým srdcom vie precítiť ľudovú pieseň, nemôže byť zlým človekom.

Jana Majerová

Výpis z uznesení zo 7. zasadania obecného zastupiteľstva dňa 28.06.2023

Prítomní poslanci: Ing. Marián Benka, Peter Černák, Ing. Pavol Čuba, Peter Kováč, Bc. Jana Majerová, Miloš Sauka, Ing. Peter Sedláček, Bc. Zdenko Urva, Pavel Zajac
Ospravedlnený: -
Hlavný kontrolór obce: Pavol Šimun
Za občanov: 0

OcZ 7 – 1/2023 - Obecné zastupiteľstvo obce Ľubietová schvaľuje program zasadnutia obecného zastupiteľstva podľa pozvánky. Za: všetci. Uznesenie bolo jednomyseľne prijaté.
OcZ 7 – 2/2023 - Obecné zastupiteľstvo obce Ľubietová určuje Zuzanu Kútnu za zapisovateľku zápisnice, Ing. Pavla Čubu a Miloša Sauku za overovateľov zápisnice. Za: všetci. Uznesenie bolo jednomyseľne prijaté.
OcZ 7 – 3/2023 - Obecné zastupiteľstvo obce Ľubietová volí návrhovú komisiu v zložení: Ing. Peter Sedláček, predseda, Ing. Marián Benka člen, Bc. Zdenko Urva len. Za: všetci. Uznesenie bolo jednomyseľne prijaté.
OcZ 7 – 4/2023 - Obecné zastupiteľstvo obce Ľubietová berie na vedomie správu o plnení uznesení predloženú hlavný kontrolórom obce. Za: všetci. Uznesenie bolo jednomyseľne prijaté.
OcZ 7 – 5/2023 - Obecné zastupiteľstvo obce Ľubietová ***I/ berie na vedomie*** stanovisko hlavného kontrolóra k Záverečnému účtu obce Ľubietová za rok 2022 ***II/ schvaľuje***
a) Záverečný účet obce Ľubietová za rok 2022
b) Celoročné hospodárenie za rok 2022 s výhradami
c) Použitie prebytku rozpočtového hospodárenia na tvorbu rezervného fondu vo výške 9.210,00 € a 226.728,14 € do fondu rozvoja a opráv.
III/ potvrdzuje prebytok hospodárenia obce za rok 2022 vo výške 235 938,14 €.
Za: Ing. Marián Benka, Peter Černák, Ing. Pavol Čuba, Bc. Jana Majerová, Peter Kováč, Miloš Sauka, Bc. Zdenko Urva, Pavel Zajac .Proti : - Zdržal sa : Ing. Peter Sedláček. Uznesenie bolo prijaté.
OcZ 7 – 6/2023 - Obecné zastupiteľstvo obce Ľubietová berie na vedomie *zmenu rozpočtu obce Ľubietová vykonanú rozpočtovým opatrením č. 4/2023 podľa § 14 ods. 2 písm. a), b), c) a d) zákona č. 583/2004 Z. z., konkrétne povolené prekročenie príjmov a výdavkov, ktorou sa upravili prenesené kompetencie, finančné dary*

	Úprava príjmov o:	Úprava výdavkov o:
Bežné	7 585,00	7 585,00
Kapitálové	0,00	0,00
Finančné operácie	0,00	0,00
Spolu	**7 585,00**	**7 585,00**

Za: Ing. Marián Benka, Peter Černák, Ing. Pavol Čuba, Bc. Jana Majerová, Peter Kováč, Miloš Sauka, Bc. Zdenko Urva, Pavel Zajac. Proti : - Zdržal sa : Ing. Peter Sedláček. Uznesenie bolo prijaté.
OcZ 7 – 7/2023 - Obecné zastupiteľstvo obce Ľubietová I/ berie na vedomie *I/ berie na vedomie*
návrh na zmenu rozpočtu obce Ľubietová vykonaním rozpočtového opatrenia č. 5/2023 podľa § 14 ods. 2 písm. a),b) a c) zákona č. 583/2004 Z. z., konkrétne povolené prekročenie príjmov a výdavkov podľa predloženého návrhu:

	Úprava príjmov o:	Úprava výdavkov o:
Bežné	100,00	17 489,00
Kapitálové	0,00	9 600,00
Finančné operácie	0,00	0,00
Spolu	**100,00**	**27 089,00**

II/ schvaľuje
zmenu rozpočtu obce Ľubietová vykonanú rozpočtovým opatrením č. 5/2023 podľa § 14 ods. 2 písm. a), b) a c) zákona č. 583/2004 Z. z., konkrétne povolené prekročenie príjmov a výdavkov

	Úprava príjmov o:	Úprava výdavkov o:
Bežné	100,00	17 489,00
Kapitálové	0,00	9 600,00
Finančné operácie	0,00	0,00
Spolu	**100**	**27 089,00**

Za: všetci, uznesenie bolo jednomyseľne prijaté.

OcZ 8 – 8/2023 - Obecné zastupiteľstvo obce Ľubietová **I/ berie na vedomie** zámer previesť vlastníctvo nehnuteľného majetku vo vlastníctve obce Ľubietová vymedzenom v bode II/ návrhu a to z dôvodu osobitného zreteľa podľa § 9a ods. 8 písm. e) zákona č. 138/1991 Zb. o majetku obcí;
II/ schvaľuje
trojpätinovou väčšinou všetkých poslancov **zverejnenie zámeru** v zmysle ustanovenia § 9a ods. 8 písm. e) zákona č. 138/1991 Zb. o majetku obcí v znení neskorších predpisov, prevodu vlastníctva nehnuteľnosti - **bytu č. 2** nachádzajúceho sa na prízemí bytového domu v strede, číslo vchodu 1, súpisné číslo 468, na ulici Podlipa, postaveného na pozemku parcela registra „C" KN č. 560 o výmere 205 m², druh pozemku zastavaná plocha a nádvorie a spoluvlastníckeho podielu 7353/40756 k celku na spoločných častiach a spoločných zariadeniach bytového domu číslo vchodu 1, súpisné číslo 468, na ulici Podlipa, postaveného na parcele registra „C" KN č. 560 o výmere 205 m², druh pozemku zastavaná plocha a nádvorie **Miroslavovi Čiefovi,** nar. 14.12.1963, trvale bytom ulica Podlipa 468/1, 976 55 Ľubietová a **Kataríne Čiefovej**, nar. 4.6.1966, trvale bytom Nám. V. Dunajského 358/11, 976 55 Ľubietová, ako kupujúcim za kúpnu cenu vo výške 1300,- eur (slovom: tisíctristo eur), ktorá bola uhradená do pokladne obce v plnej výške a splnenie nasledovných podmienok:- peňažné plnenie (1300,- Euro), ktoré bolo uhradené kupujúcimi sa započítava oproti pohľadávke predávajúceho na zaplatenie kúpnej ceny,- predmetom prevodu nie je spoluvlastnícky podiel na pozemku zastavanom bytovým domom, predmetná nehnuteľnosť nie je vo výlučnom vlastníctve predávajúceho. Právny vzťah k parcele registra „C" KN č. 560 o výmere 205 m², druh pozemku zastavaná plocha a nádvorie nie je evidovaný na liste vlastníctva. **Zámer prevodu je prípadom hodným osobitného zreteľa** z dôvodu, že ide o prevod bytu jeho doterajšiemu užívateľovi, ktorý predmetný byt užíva dlhodobo, vykonával nevyhnutnú údržbu a opravy majetku vo vlastníctve obce, ako aj dôvodmi sociálneho charakteru na strane kupujúceho – užívateľa bytu, u ktorého obec ako vlastník bytu neeviduje nedoplatky na platbách spojených s užívaním bytu. Uvedený prevod je zároveň v súlade o zámermi obce Ľubietová v oblasti bytovej politiky. Prevod bude odsúhlasený po zverejnení zámeru obce po dobu najmenej 15 dní pred schvaľovaním prevodu obecným zastupiteľstvom podľa § 9a ods. 8 písm. e) zákona č. 138/1991 Zb. o majetku obcí. Za: všetci, uznesenie bolo jednomyseľne prijaté.
OcZ 7 – 9/2023 - Obecné zastupiteľstvo obce Ľubietová **I/ berie na vedomie** zámer previesť vlastníctvo nehnuteľného majetku vo vlastníctve obce Ľubietová vymedzenom v bode II/ návrhu a to z dôvodu osobitného zreteľa podľa § 9a ods. 8 písm. e) zákona č. 138/1991 Zb. o majetku obcí;
II/ schvaľuje trojpätinovou väčšinou všetkých poslancov **zverejnenie zámeru** v zmysle ustanovenia § 9a ods. 8 písm. e) zákona č. 138/1991 Zb. o majetku obcí v znení neskorších predpisov, prevodu vlastníctva nehnuteľnosti - **bytu č. 3** nachádzajúceho sa na prízemí bytového domu vpravo, číslo vchodu 1, súpisné číslo 468, na ulici Podlipa, postaveného na pozemku parcela registra „C" KN č. 560 o výmere 205 m², druh pozemku zastavaná plocha a nádvorie a spoluvlastníckeho podielu 6449/40756 k celku na spoločných častiach a spoločných zariadeniach bytového domu číslo vchodu 1, súpisné číslo 468, na ulici Podlipa, postaveného na parcele registra „C" KN č. 560 o výmere 205 m², druh pozemku zastavaná plocha a nádvorie **Anne Dvorskej,** nar. 4.8.1979, trvale bytom ulica Podlipa 468/1, 976 55 Ľubietová, ako kupujúcim za kúpnu cenu vo výške 1160,- eur (slovom: tisícstošesťdesiat eur), ktorá bola uhradená do pokladne obce v plnej výške a splnenie nasledovných podmienok:- peňažné plnenie (1 160,- Euro), ktoré bolo uhradené kupujúcimi sa započítava oproti pohľadávke predávajúceho na zaplatenie kúpnej ceny,- predmetom prevodu nie je spoluvlastnícky podiel na pozemku zastavanom bytovým domom, predmetná nehnuteľnosť nie je vo výlučnom vlastníctve predávajúceho. Právny vzťah k parcele registra „C" KN č. 560 o výmere 205 m², druh pozemku zastavaná plocha a nádvorie nie je evidovaný na liste vlastníctva. **Zámer prevodu je prípadom hodným osobitného zreteľa** z dôvodu, že ide o prevod bytu jeho doterajšiemu užívateľovi, ktorý predmetný byt užíva dlhodobo, vykonával nevyhnutnú údržbu a opravy majetku vo vlastníctve obce, ako aj dôvodmi sociálneho charakteru na strane kupujúceho – užívateľa bytu, u ktorého obec ako vlastník bytu ▶

neeviduje nedoplatky na platbách spojených s užívaním bytu. Uvedený prevod je zároveň v súlade so zámermi obce Ľubietová v oblasti bytovej politiky. Prevod bude odsúhlasený po zverejnení zámeru obce po dobu najmenej 15 dní pred schvaľovaním prevodu obecným zastupiteľstvom podľa § 9a ods. 8 písm. e) zákona č. 138/1991 Zb. o majetku obcí. Za: všetci, uznesenie bolo jednomyseľne prijaté.

OcZ 7 – 10/2023 - Obecné zastupiteľstvo obce Ľubietová **I/ berie na vedomie** zámer previesť vlastníctvo nehnuteľného majetku vo vlastníctve obce Ľubietová vymedzenom v bode II/ návrhu a to z dôvodu osobitného zreteľa podľa § 9a ods. 8 písm. e) zákona č. 138/1991 Zb. o majetku obcí;

II/ schvaľuje trojpätinovou väčšinou všetkých poslancov **zverejnenie zámeru** v zmysle ustanovenia § 9a ods. 8 písm. e) zákona č. 138/1991 Zb. o majetku obcí v znení neskorších predpisov, prevodu vlastníctva nehnuteľnosti - **bytu č. 4** nachádzajúceho sa na prvom poschodí bytového domu vľavo, číslo vchodu 1, súpisné číslo 468, na ulici Podlipa, postaveného na pozemku parcela registra „C" KN č. 560 o výmere 205 m², druh pozemku zastavaná plocha a nádvorie a spoluvlastníckeho podielu 6641/40756 k celku na spoločných častiach a spoločných zariadeniach bytového domu číslo vchodu 1, súpisné číslo 468, na ulici Podlipa, postaveného na parcele registra „C" KN č. 560 o výmere 205 m², druh pozemku zastavaná plocha a nádvorie **Jánovi Grofčíkovi,** nar.19.3.1987, trvale bytom ulica Podlipa 468/1, 976 55 Ľubietová , ako kupujúcim za kúpnu cenu vo výške 1 160,- eur (slovom: tisícstošesťdesiat eur), ktorá bola uhradená do pokladne obce v plnej výške a splnenie nasledovných podmienok:- peňažné plnenie (1160,- Euro), ktoré bolo uhradené kupujúcimi sa započítava oproti pohľadávke predávajúceho na zaplatenie kúpnej ceny,- predmetom prevodu nie je spoluvlastnícky podiel na pozemku zastavanom bytovým domom, predmetná nehnuteľnosť nie je vo výlučnom vlastníctve predávajúceho. Právny vzťah k parcele registra „C" KN č. 560 o výmere 205 m², druh pozemku zastavaná plocha a nádvorie nie je evidovaný na liste vlastníctva. **Zámer prevodu je prípadom hodným osobitného zreteľa** z dôvodu, že ide o prevod bytu jeho doterajšiemu užívateľovi, ktorý predmetný byt užíva dlhodobo, vykonával nevyhnutnú údržbu a opravy majetku vo vlastníctve obce, ako aj dôvodmi sociálneho charakteru na strane kupujúceho – užívateľa bytu, u ktorého obec ako vlastník bytu neeviduje nedoplatky na platbách spojených s užívaním bytu. Uvedený prevod je zároveň v súlade so zámermi obce Ľubietová v oblasti bytovej politiky. Prevod bude odsúhlasený po zverejnení zámeru obce po dobu najmenej 15 dní pred schvaľovaním prevodu obecným zastupiteľstvom podľa § 9a ods. 8 písm. e) zákona č. 138/1991 Zb. o majetku obcí. Za: všetci, uznesenie bolo jednomyseľne prijaté.

OcZ 7 – 11/2023 - Obecné zastupiteľstvo obce Ľubietová **I/ berie na vedomie** zámer previesť vlastníctvo nehnuteľného majetku vo vlastníctve obce Ľubietová vymedzenom v bode II/ návrhu a to z dôvodu osobitného zreteľa podľa § 9a ods. 8 písm. e) zákona č. 138/1991 Zb. o majetku obcí;

II/ schvaľuje trojpätinovou väčšinou všetkých poslancov **zverejnenie zámeru** v zmysle ustanovenia § 9a ods. 8 písm. e) zákona č. 138/1991 Zb. o majetku obcí v znení neskorších predpisov, prevodu vlastníctva nehnuteľnosti - **bytu č. 6** nachádzajúceho sa na prvom poschodí bytového domu vpravo, číslo vchodu 1, súpisné číslo 468, na ulici Podlipa, postaveného na pozemku parcela registra „C" KN č. 560 o výmere 205 m², druh pozemku zastavaná plocha a nádvorie a spoluvlastníckeho podielu 7061/40756 k celku na spoločných častiach a spoločných zariadeniach bytového domu číslo vchodu 1, súpisné číslo 468, na ulici Podlipa, postaveného na parcele registra „C" KN č. 560 o výmere 205 m², druh pozemku zastavaná plocha a nádvorie **Marcele Rádlovej,** nar.24.31977, trvale bytom ulica Podlipa 468/1, 976 55 Ľubietová a **Stanislavovi Rádlovi**, nar. 4.11.1976, trvale bytom ulica Podlipa 468/1, 976 55 Ľubietová ako kupujúcim za kúpnu cenu vo výške 1160,- eur (slovom: tisícstošesťdesiat eur), ktorá bola uhradená do pokladne obce v plnej výške a splnenie nasledovných podmienok:- peňažné plnenie (1160,- Euro), ktoré bolo uhradené kupujúcimi sa započítava oproti pohľadávke predávajúceho na zaplatenie kúpnej ceny,- predmetom prevodu nie je spoluvlastnícky podiel na pozemku zastavanom bytovým domom, predmetná nehnuteľnosť nie je vo výlučnom vlastníctve predávajúceho. Právny vzťah k parcele registra „C" KN č. 560 o výmere 205 m², druh pozemku zastavaná plocha a nádvorie nie je evidovaný na liste vlastníctva. **Zámer prevodu je prípadom hodným osobitného zreteľa** z dôvodu, že ide o prevod bytu jeho doterajšiemu užívateľovi, ktorý predmetný byt užíva dlhodobo, vykonával nevyhnutnú údržbu a opravy majetku vo vlastníctve obce, ako aj dôvodmi sociálneho charakteru na strane kupujúceho – užívateľa bytu, u ktorého obec ako vlastník bytu neeviduje nedoplatky na platbách spojených s užívaním bytu. Uvedený prevod je zároveň v súlade so zámermi obce Ľubietová v oblasti bytovej politiky. Prevod bude odsúhlasený po zverejnení zámeru obce po dobu najmenej 15 dní pred schvaľovaním prevodu obecným zastupiteľstvom podľa § 9a ods. 8 písm. e) zákona č. 138/1991 Zb. o majetku obcí. Za: všetci, uznesenie bolo jednomyseľne prijaté.

OcZ 7 – 12/2023 - Obecné zastupiteľstvo obce Ľubietová A. berie na vedomie žiadosť Bc. Stanislava Polónyho a manželky Ol'gy Polónyovej, bytom ulica Močilie 602/38, Ľubietová o odpredaj časti pozemku v k.ú. Ľubietová parc. KNE 7078/101,cca plocha 95 m. B. konštatuje, že pozemok bezprostredne hraničí s nehnuteľným majetkom vo vlastníctve žiadateľov, rodinný dom s priľahlým pozemkom. C. súhlasí so zverejnením zámeru na odpredaj pozemku v k.ú. Ľubietová a to časti parcely KNE 7080/101, vo výmere cca 95 m² podľa § 9a ods. 8 písm. e) zákona č. 138/1991 Zb. o majetku obcí v znení neskorších predpisov, ako dôvody hodné osobitného zreteľa, za cenu ..... /eur/m². Žiadosť bude opätovne prerokovaná po vypracovaní geometrického plánu za účasti obce na náklady žiadateľa a po zverejnení zámeru obce na odpredaj. Za: - Proti : Ing. Marián Benka, Bc. Jana Majerová, Peter Kováč, Miloš Sauka, Ing. Peter Sedláček, Pavel Zajac. Zdržal sa : Peter Černák, Ing. Pavol Čuba, Bc. Zdenko Urva. Uznesenie nebolo prijaté.

OcZ 7 – 13/2023 - Obecné zastupiteľstvo obce Ľubietová A. berie na vedomie žiadosť Kamila Pánisa, bytom Chalupkova 20, Nitra, o odpredaj časti pozemku v k.ú. Ľubietová parc. KNE 1086/1,cca plocha 70 m. B. konštatuje, že pozemok bezprostredne nehraničí s nehnuteľným majetkom vo vlastníctve žiadateľov, rodinný dom s priľahlým pozemkom. C. súhlasí so zverejnením zámeru na odpredaj pozemku v k.ú. Ľubietová a to časti parcely KN E 1086/1, vo výmere cca 70 m², za cenu ..... /eur/m². Žiadosť bude opätovne prerokovaná po vypracovaní geometrického plánu za účasti obce na náklady žiadateľa a po zverejnení zámeru obce na odpredaj. Za: - Proti : Ing. Marián Benka, Peter Černák, Ing. Pavol Čuba, Bc. Jana Majerová, Peter Kováč, Miloš Sauka, Ing. Peter Sedláček, Pavel Zajac. Zdržal sa : Bc. Zdenko Urva. Uznesenie nebolo prijaté

OcZ 7 – 14/2023 - Obecné zastupiteľstvo obce Ľubietová *I/ berie na vedomie* návrh plánu kontrolnej činnosti hlavného kontrolóra obce na 2. polrok 2023 *II/ schvaľuje* plán kontrolnej činnosti hlavného kontrolóra obce na 2. polrok 2023 podľa predloženého návrhu. Za: všetci, uznesenie bolo jednomyseľne prijaté.

Výpis z uznesení z 8. zasadania obecného zastupiteľstva dňa 12.7.2023

Prítomní poslanci: Ing. Marián Benka, Peter Černák, Ing. Pavol Čuba, Peter Kováč, Bc. Jana Majerová, Miloš Sauka, Ing. Peter Sedláček, Bc. Zdenko Urva, Pavel Zajac
Ospravedlnený: -
Hlavný kontrolór obce: Pavol Šimun ospravedlnený
Za občanov: 0

OcZ 8 – 1/2023 -Obecné zastupiteľstvo obce Ľubietová schvaľuje program zasadnutia obecného zastupiteľstva podľa pozvánky. Za: všetci. Uznesenie bolo jednomyseľne prijaté.

OcZ 8 – 2/2023 - Obecné zastupiteľstvo obce Ľubietová určuje Zuzanu Kútnu za zapisovateľku zápisnice, Ing. Pavla Čubu a Miloša Sauku za overovateľov zápisnice. Za: všetci. Uznesenie bolo jednomyseľne prijaté.

OcZ 8 – 3/2023 - Obecné zastupiteľstvo obce Ľubietová volí návrhovú komisiu v zložení: Ing. Pavol Čuba predseda, Pavel Zajac člen, Peter Černák člen. Za: všetci. Uznesenie bolo jednomyseľne prijaté.

OcZ 8 – 4/2023 - Obecné zastupiteľstvo obce Ľubietová schvaľuje zapojenie obce Ľubietová do výzvy

- Názov výzvy: Zvýšenie kapacít základných škôl
- Kód výzvy: 07I02-20-V02

- Komponent: Komponent 7: Vzdelávanie pre 21. storočie
- Investícia 2: Dobudovanie školskej infraštruktúry
- Hlavný cieľ výzvy: Rozšírenie kapacít základných škôl, v ktorých počet žiakov presahuje kapacitné možnosti. Podpora zabezpečenia rovnakého prístupu ku vzdelávaniu pre všetkých žiakov a odstraňovanie prekážok v prístupe ku vzdelávaniu
- Schéma pomoci: neuplatňuje sa

s projektom Rozšírenia kapacity ZŠ Ľubietová v zložení „Stavebné práce rozšírenie kapacity ZŠ Ľubietová" – strojné a technické vybavenie kuchyne a „Rekonštrukcia kuchyne a jedálne ZŠ s MŠ T. G. Masaryka". Za: všetci. Uznesenie bolo jednomyseľne prijaté.

OcZ 8 – 5/2023 - Obecné zastupiteľstvo obce Ľubietová *I/ berie na vedomie návrh na zmenu rozpočtu obce Ľubietová vykonaním rozpočtového opatrenia č. 6/2023 podľa § 14 ods. 2 písm. c) a d) zákona č. 583/2004 Z. z., konkrétne povolené prekročenie a viazanie výdavkov a povolené prekročenie a viazanie finančných operácií* podľa predloženého návrhu:

	Úprava príjmov o:	Úprava výdavkov o:
Bežné	0,00	0,00
Kapitálové	0,00	102 555,00
Finančné operácie	102 555,00	0,00
Spolu	**102 555,00**	**102 555,00**

II/ schvaľuje
zmenu rozpočtu obce Ľubietová vykonanú rozpočtovým opatrením č. 6/2023 podľa § 14 ods. 2 písm. c) a d) zákona č. 583/2004 Z. z., konkrétne povolené prekročenie a viazanie výdavkov a povolené prekročenie a viazanie finančných operácií

	Úprava príjmov o:	Úprava výdavkov o:
Bežné	0,00	0,00
Kapitálové	0,00	102 555,00
Finančné operácie	102 555,00	0,00
Spolu	**102 555,00**	**102 555,00**

Za: všetci. Uznesenie bolo jednomyseľne prijaté.

OcZ 8 – 6/2023 - Obecné zastupiteľstvo obce Ľubietová *schvaľuje* rozšírenie plánu kontrolnej činnosti HK na rok 2023 o pravidelnú kontrolu investičnej akcie „Rozšírenie kapacity ZŠ". Za: všetci. Uznesenie bolo jednomyseľne prijaté.

OcZ 8 – 8/2023 - Obecné zastupiteľstvo obce Ľubietová **opravuje** uznesenie zo dňa 28. júna 2023, číslo: OcZ 7 -5/2023

I/ berie na vedomie stanovisko hlavného kontrolóra k Záverečnému účtu obce Ľubietová za rok 2022

II/ schvaľuje

a) Záverečný účet obce Ľubietová za rok 2022

b) Celoročné hospodárenie za rok 2022 s výhradami

c) Použitie prebytku rozpočtového hospodárenia na tvorbu rezervného fondu vo výške

23.593,81 € a 212.344,33 € do fondu rozvoja a opráv.

III/ potvrdzuje prebytok hospodárenia obce za rok 2022 vo výške 235 938,14 €. Za: všetci. Uznesenie bolo jednomyseľne prijaté.

OcZ 8 – 9/2023 - Obecné zastupiteľstvo obce Ľubietová ***schvaľuje*** odpustenie nájomného za budovu Bowlingu na tri mesiace pre p. Štefana Lampera, z dôvodu zamrznutia vody v objekte Bowlingu a zvýšené výdavky na energie na jej rozmrazenie a nefunkčnosť bowlingovej dráhy. Za: všetci. Uznesenie bolo jednomyseľne prijaté.

Milovaní

Nedávno, pri hľadaní námetu k článku, ktorým sa vám chcem prihovoriť, ma zaujala myšlienka svätého apoštola Pavla z listu Efezanom 1 kapitola, 3. verš., s ktorou by som sa chcel podeliť. Svätý apoštol Pavol píše: „Nech je zvelebený Boh a Otec nášho Pána Ježiša Krista, ktorý nás v Kristovi požehnal všetkým nebeským duchovným požehnaním."

Zamýšľajúc sa nad touto Pavlovou myšlienkou si uvedomujem, že vzdávanie vďaky Bohu by malo byť naším každodenným ľudským chlebíkom, lebo Bohu, nášmu Stvoriteľovi je skutočne za čo ďakovať. Nielen za stvorený svet – priestor, do ktorého nás stvoril a vsadil, ale aj za Božiu starostlivosť o nás. Za to, že i napriek našej nedokonalosti, nestálosti i nevernosti nám Boh dáva svoje nekonečné milosrdenstvo a preukazuje nám svoju starostlivú lásku. Preto zvelebovať Boha jeho vlastnými či našimi slovami, spevom, skutkami i postojmi, by malo byť pre nás samozrejmé. V Kristovi sa nám Boh stal veľmi blízky. Cez neho, ako píše apoštol Pavol, prešlo Abrahámovo požehnanie aj na pohanov, aby sme skrze vieru dostali prisľúbeného Ducha (porov. Gal 3,14). Toto požehnanie sa už dvetisíc rokov prejavuje tým, že neustále rastie počet ľudí, ktorí uverili v Ježiša Krista, v jeho vykupiteľskú lásku, a prijímajú krst.

Bohu záleží na človeku. Veď to, čo Boh pripravil pre človeka v Božom kráľovstve, je nesmierne nádherné. Ľudským rozumom nepredstaviteľné a jazykom nevypovedateľné. Iba túžba jeho srdca je schopná túžiť po tom najkrajšom, čo Boh pripravil človeku. On je jediným Slnkom lásky, ktorý prežaruje všetkých, ktorí tam žijú. Preto by sme mali zvelebovať Boha na začiatku každého dňa, každého stretnutia s ním a v každej našej modlitbe, ale i vo chvíľach, ktoré sú z nášho, ľudského pohľadu pre nás nemierne ťažké a náročné.

Ježiš nás to učí cez svoju modlitbu: *Otče náš, ktorý si na nebesiach, posväť sa meno tvoje, príď kráľovstvo tvoje, buď vôľa tvoja ako v nebi, tak i na zemi.* I keď naše chvály nepridávajú nič k Božej veľkosti, verte, že nám prispievajú k spáse skrze Ježiša Krista. Veď mu vďačíme za veľa. Tým, že oslavujeme a zvelebujeme Boha, prejavujeme vlastne túžbu žiť s ním v jeho Božom kráľovstve a ochotu prijať od Neho všetko, čo nám dáva, alebo bude od nás i žiadať. Boh dáva, alebo žiada od človeka len veci dobré a osožné. V tom spočíva Božie požehnanie, ktoré prináša človeku do srdca následne radosť, pokoj, šťastie a nakoniec spásu.

Prajem krásne Božími milosťami a požehnaním naplnené jesenné obdobie.

Váš o. Martin Uhrík, farár v Medzibrode

Slávnostné stretnutie s jubilantmi

30. jún 2023

Je pekné spomenúť si na občanov, ktorí sa dožívajú vo svojom živote vzácnej chvíle. Takou chvíľou je nepochybne životné jubileum. Zbor pre občianske záležitosti v Ľubietovej každoročne pripravuje pre svojich občanov pri príležitosti okrúhlych životných jubileí stretnutie spojené so slávnostným obradom.

Čokoľvek na svete môže človek zastaviť, každý pohyb, či búrku, čo však nezastaví a nespomalí, je čas.

Nech vám stále slnko svieti v oknách vášho domova, aj keď mráčik zastrie ho, zažiari vám odznova. Nech vám život splní všetky vaše nádeje, nech sa šťastie na vás denne usmeje, nech nikdy nespoznáte bolesť ani klam, to všetko vám prajeme k vzácnym narodeninám.

Jana M.
Foto: S. Pupalová

Školstvo

Škola volá

Klopi, klopi brána,
otváraj sa zrána,
ide deti ako smetí,
do školičky každé letí.

Klopi, klopi brána,
otváraj sa zrána.
Klopi, klopi brána,
otváraj sa zrána,
idú žiaci k svojej práci,
čítať, písať, nech sa páči.

ZŠ s MŠ T. G. Masaryka Ľubietová 2023/2024

Materská škola:
36 detí v 2 triedach
4 pani učiteľky
1 pani školníčka/upratovačka

Základná škola:
147 žiakov v 9 triedach
13 pánov učiteľov
3 pedagogickí asistenti
2 páni farári
3 prevádzkoví zamestnanci
2 administratívni zamestnanci

Školský klub detí:
57 žiakov
2 pani vychovávateľky

Školská jedáleň:
1 pani vedúca
3 pani kuchárky

Denná prevádzka školských zariadení:

Materská škola:
- prevádzka od 6,00 hod. do 16,30 hod.

Školský klub detí:
- prevádzka ranného klubu od 6,30 hod. do 7,45 hod.
- popoludní od skončenia vyučovania do 16,30 hod.

Zážitkové učenie na exkurziách a poznávacích výletoch

Školstvo

Zabudnutí susedia

Starší žiaci školy a ich učitelia sa zapojili do projektu Zabudnutí susedia.

Spomienka spojená s minútou ticha a čítaním mien židovských obetí počas druhej svetovej vojny sa uskutočnila v škole 8. septembra 2023 (piatok) o 10:00 hod.

Pripomenuli a uctili si obete holokaustu a rasového násilia.

Sila celého projektu spočíva okrem samotného odkazu „nezabudnúť" aj v tom, že sa konala súbežne vo viacerých mestách a obciach Slovenska.

FSk Debnár reprezentuje

Podzámčok – 24. jún 2023

Kynceľová – 22. júl 2023

Všimli sme si

Močilie

Táto nová stavba na Močilí je dôkazom, že v Ľubietovej žijú ľudia, ktorým záleží na tom, v akom prostredí žijú. Po oprave vodnej nádrže vyrástlo v jej bezprostrednej blízkosti krásne oddychové miesto. Autorom tohto projektu je Ján Rovný a spolutvorcami sú manželia Hudecovci.

Vďaka.

Autorka Foto. S Pupalová J. Majerová

Detské ihrisko na Kolese

Do kultúrno-športového areálu, ktorý začína pri Kultúrnom dome a končí multifunkčným ihriskom, patrí aj detské ihrisko. Jeho súčasťou je vybudovaný vonkajší fit areál pre väčšie deti aj dospelých. Celkom ideálne miesto pre strávenie spoločného voľného času pre rodičov s deťmi. Povedzme si, kto by nebol rád, keby takéto možnosti využitia voľného času mal. Toto miesto však treba pravidelne udržiavať, starať sa o kosenie, zametanie, či likvidáciu buriny, ktorá vyrastá z dlažby. A tu by sme mohli obci pomôcť my. Všímajme si viac, čo teba urobiť na verejných priestranstvách, pretože nie všetko môže obec zabezpečiť v tú správnu chvíľu. Treba len chcieť. Tak sme jeden letný podvečer spoločne s deťmi dokončili začaté dielo, pozametali štrk, pokosenú trávu z dlažby a plôch pod hracími prvkami a vytrhali burinu.

Keď to park potrebuje

Brigáda v parku je každoročnou letnou spontánnou akciou partie šikovných žien. Zostava je vždy rovnaká Eva Potančoková, Darina Hajdúchová, Oľga Čiefová, Anna Rovná a Katarína Kajbová. Tento rok sa pridal do partie aj starosta Ing. Pavel Zajac, ktorý sa postaral o odborné orezanie stromov a kríkov. Dievčatá túto aktivitu robia nielen pre radosť svoju, ale aj pre radosť všetkých nás, a hlavne pre tých, ktorí park pravidelne navštevujú. Ako povedala Katka Kajbová, pri práci ani raz nesmie chýbať dobrá nálada a čínske buchty.

Poďakovanie patrí nielen im, ale aj Viere Mandyčevskej, ktorá má zásluhu na vzhľade parku, mostov na námestí a autobusových zastávok, kde sa stará o pravidelné zalievanie kvetov.

Autorka foto: S. Pupalová

Všimli sme si

Cesta na Podlipu

Bolo že to radosti medzi obyvateľmi Podlipy, keď sa niekedy začiatkom leta tohto roku objavilo zopár strojov a pracovníkov, ktorí začali s rozširovaním a najmä úpravou cesty (tzv. samá jama) smerujúcej na Podlipu. Čakali na tento počin obce už niekoľko rokov. Avšak zatiaľ im stále zostávajú iba oči pre plač, lebo po úprave štrkového podložia stavba ustala a ... NIČ! Prudké dažde za ostatných pár týždňov štrk pomaly vymieľajú, za sucha je cesta nesmierne prašná. Ten, kto musí pešo k autobusu na zastávku pri Píle alebo späť, tam príde väčšinou ako biely mlynár, lebo šoférom v rýchlo prechádzajúcich autách je to jedno, zjavne sa nik z nich ani len nepozrie do spätného zrkadla na kúdoly prachu, ktoré za sebou nechávajú. Začal školský rok a mnohé z podlipianskych detí ho dýchajú cestou do aj zo školy. Zdá sa, že úplne zbytočne žijú v lone prekrásnej prírody so zdravým vzduchom...

Ach, tie naše mosty

Pozdĺž potoka Hutná ich je neúrekom. Na námestí vyzerajú dobre, no v iných častiach obce sú mosty v alarmujúcom stave. Buď sa rozpadajú alebo zarastajú burinou, ktorá bujnie z roka na rok viac a viac. Občania na túto skutočnosť upozorňujú, preto je povinnosťou obce mosty udržiavať v dobrej kondícii. Už poslúžili veľa rokov a mali by slúžiť i naďalej.

Aj park na Hrnčiarskej ulici to potrebuje

Naša obec je jedna z tých, ktoré majú množstvo verejných zelených priestranstiev lemujúcich hlavnú aj bočné ulice. Naši predkovia tieto zelené plochy vybudovali nielen dočasne pre seba, ale aj pre budúce generácie. Veď predsa zeleň pred domami mala za úlohu spríjemňovať každodenný život obyvateľov obce. Čo robíme dnes my? Neveľmi si vážime to, čo máme, nerešpektujeme sa navzájom a veľmi nám nezáleží na dobrom vzhľade verejných priestranstiev. Ľahostajnosť je dnes asi v móde a keď chcete urobiť niečo verejne prospešné, tak na vás skôr zazerajú... Je zrejmé, že aj tento park je navštevovaný, pretože lavička je premiestnená a kde tu sa na zemi povaľuje plastová fľaša. Som však presvedčená, že tých, ktorým na našom okolí záleží, je viac a svojím príkladom presvedčia i ostatných. Skrášlime spoločne našu Ľubietovú a buďme na ňu právom hrdí.

Čierne skládky

Máte pocit, že sa o životnom prostredí hovorí veľa? Niekedy mám pocit, že áno. Ale stále to nie je dosť. Svedčia o tom rozmáhajúce sa čierne skládky v katastri našej obce. Komisia životného prostredia má veru čo robiť. Dostáva mnoho podnetov a upozornení na porušovanie pravidiel. Stále sú medzi nami ľudia, ktorí nerešpektujú zákazy a nič im nie je svätéNeštítia sa vysypať odpad kdekoľvek. Už ho ani neschovávajú, vysypávajú ho rovno pri cestách. Čierna skládka sa zrazu kdesi objaví a na počudovanie, nikto nevie, kto sa o to zaslúžil. Príroda si to naozaj nezaslúži.

Reklama COOP Jednota

11. júl 2023

Ľubietovské námestie a okolie predajne COOP Jednota bolo znova v oku skúsených kameramanov. Obľúbená slovenská reklama sa po niekoľkýkrát natáča práve v Ľubietovej kvôli zaujímavému a samozrejme krásnemu prostrediu v okolí námestia.

Autorka foto: S. Pupalová

Nová informačná tabuľa

Tí, ktorí chodia na služby božie do evanjelického kostola a tiež okolo evanjelického kostola si určite všimli, že pred evanjelickým kostolom pribudla nová vkusná informačná tabuľa. Iniciátorom jej osadenia bol Ing. Dušan Kordík a spoločne s poslancom obecného zastupiteľstva Petrom Kováčom sa postarali o jej osadenie, za čo im patrí vďaka.

Divadelný podvečer s Popolvárom

18. august 2023

Tento piatkový podvečer patril našim deťom. Dvaja skvelí herci Potulného divadla Juraj Haviar a Tomáš Pohorelec voňavou rozprávkou plnou piesní spríjemnili jeden prázdninový deň nielen deťom, ale aj ich rodičom a starým rodičom. Divadelné predstavenie sa kvôli vrtkavému počasiu konalo netradične pod bránou obecného úradu.

Autorka foto: S. Pupalová

Happy Day – rozlúčka s prázdninami

2. september 2023

Priatelia Ľubietovej v spolupráci s OZ Libetha zorganizovali posledný prádninový víkend rozlúčku s letom ako sa patrí. Deti aj dospelí si mohli tento deň vychutnať dosýtosti. V parku na námestí boli pripravené súťaže a bohatý kultúrny program. Do akcie sa zapojili aj naši dobrovoľní hasiči prípravou lanovkovej dráhy a penovým kúpeľom, nechýbalo dobré občerstvenie, tombola a super nálada.

Foto: S. Pupalová J. M.

Z činnosti členov SZPB v Ľubietovej

Pietna spomienka na 79. výročie SNP

28. august 2023

Slovenské národné povstanie sa stalo jednou z kľúčových a pozitívnych udalostí slovenských dejín. V septembri 1992 Slovenská národná rada vyhlásila 29. august za deň štátneho sviatku.

Priamemu vypuknutiu SNP dlhodobo predchádzala všeobecná situácia vo svete. Tá si vynútila vznik antihitlerovskej koalície s cieľom odstrániť vo svete fašizmus.

Slovenské národné povstanie bolo ozbrojené povstanie slovenského domáceho odboja počas druhej svetovej vojny proti vstupu nemeckého Wehrmachtu na územie vojnovej Slovenskej republiky. Začalo sa 29. augusta 1944 ako obrana pred nemeckými okupačnými jednotkami, nepriamo bolo i útokom proti autoritatívnej vláde na čele s Jozefom Tisom, ako aj snahou byť na strane víťazných spojeneckých mocností druhej svetovej vojny. Centrom povstania bola Banská Bystrica.

Pietnej spomienky kladením vencov k pomníkom 1. a 2. svetovej vojny sa 28. augusta 2023 zúčastnili organizátori - členovia SZPB, zástupcovia základnej školy ako aj široká verejnosť.

Spomienka na SNP každoročne poukazuje na prežité hrôzy vojny, ktoré neobišli ani našu obec a priniesli svoje obete.

foto: S. Pupalová Jana M.

Zraz veteránov Špania Dolina – Ľubietová

26. august 2023

Vedomosti chránia

Nedávno som si kdesi prečítala tieto dve slová a uvedomila som si, aká je v nich hĺbka, aké je to dôležité, aká je v nich obrovská pravda. Všetci vieme, že ak niečo nepoužívame, odpadne to, stratí sa, ochabne. A nie je to iba ruka, noha, svaly alebo niečo podobné, môže to byť aj mozog. Ak ho prestaneme používať, tak začne chátrať, začne chradnúť, naše myslenie sa kamsi vytratí a my jednoducho začneme hlúpnuť, blbnúť, debilnieť, či ako to povedať...

Jednoducho prestaneme byť múdri, prestane nám fungovať logika a veľa vecí v našom živote sa potom odohrá úplne inak. Pretože všetko posudzujeme v podstate na základe toho, aké máme informácie, čo si o čom myslíme, čo sme schopní tými našimi vedomosťami postihnúť. No a?

Veď to. V poslednom období sa začína silne prejavovať istá tendencia, možno vychádza aj z našej celkovej pohodlnosti, k istej debilizácii ľudstva. Napriek modernej dobe až preplnenej informáciami a faktami zo všemožných oblastí a odborov, napriek stále sa stupňujúcej „vzdelanosti". Nie som prvá, kto si myslí, že toto hlúpnutie ľudstva ako celku začalo vlastne už vynálezom písma a neskôr najmä objavením sa kníhtlače. Dovtedy si totiž väčšina ľudí musela všetko pamätať, všetky vedomosti, znalosti, zručnosti i príbehy. Avšak, keď už to bolo niekde napísané alebo vytlačené, nuž potom si to už pamätať nemuseli. Našťastie, mnoho ľudí ešte stáročia zostávalo negramotných, a, paradoxne, sa tejto veľkej skupine hlúpnutie až tak veľmi nedotklo. Až do zavedenia povinnej školskej dochádzky (v Európe väčšinou v 18. storočí) a objavov a vynálezov posledných dvoch storočí. Najmä začiatkom 20. storočia vynálezom rádia alebo rozhlasu.

Už vtedy rakúsky filozof Rudolf Steiner konštatoval, že vďaka rádiu skončilo kritické myslenie. Pretože, keď človek dostal do ruky možnosť oznamovať naraz informácie naozaj veľkému množstvu ľudí, dostal tým zároveň možnosť ovplyvňovať, ba až manipulovať ich myslením. Hovoriť im, čo si majú myslieť. A potom prišla televízia, ktorá to doviedla do úplnej dokonalosti. Áno, tam to nielen počujeme, tam to aj „na vlastné oči" vidíme. Tu sa už zjavnejšie vynára na povrch aj naša pohodlnosť, je to priamy útok na ňu, lepšie povedané v jej prospech. Pretože, ak mi niekto pekne naservíruje, čo si mám myslieť o niečom, čo sa kdesi odohralo, ukáže mi vybrané obrázky a dá mi k nim patričný komentár, ja už nemusím zisťovať, ako to v skutočnosti bolo a je, však?! Jednoducho bolo to, hovorili to v televízii, jasné, takže to bolo určite tak, ako to tam hovorili. To je však už trochu nebezpečná vec, pretože táto pohodlnosť vedie k atrofii, čiže k odumieraniu tej funkcie mozgu, ktorá je typická iba pre náš živočíšny druh, človeka. A tou je schopnosť premýšľať, tvorivo premýšľať. K odumieraniu našej vlastnej inteligencie.

Žiaľ, tento proces postupuje, prestupuje v poslednom čase celým ľudstvom a pre väčšinu celkom nepostrehnuteľne. Každý z nás má s tým nejakú skúsenosť. Vezmime napríklad takú navigáciu. V posledných rokoch je určite jedným z našich skutočných pomocníkov. Väčšina takýchto vecí sa tvári, ako veľkí pomocníci. Nič proti, navigácia je super vec. Jednoducho zadáme cieľovú stanicu, nejaké miesto, spustíme ju a tradá ... ktosi mi hovorí a presne ukazuje, kadiaľ mám ísť, kde a kedy mám odbočiť. Pustíte si navigáciu a môžete relaxovať. Povedia vám aj ako ďaleko to je a dokonca za aký čas tam prídete. Je to paráda.

Ale väčšina z nás si ešte pamätá, že sme najazdili množstvo kilometrov a nielen po Slovensku, pričom sme používali mapy. Pred každou väčšou cestou sme si ju rozprestreli, prezreli si a naštudovali trasu. A najmä, zapamätali sme si ju. V hlave sme si zafixovali isté body, určité mestá a trebárs aj čísla ciest či diaľnic. Keď sme sa potom pustili na cestu, vždy sme prišli tam, kam sme potrebovali. Už po prvej jazde sme presne vedeli, kadiaľ tá cesta vedie, aké sú tam zákruty, či iné zvláštnosti terénu a okolia. Boli sme skvelými pozorovateľmi. Vedeli by sme to ešte dnes, keby sme nemali k dispozícii navigáciu? Veď ak ma navigácie vedie, nemám žiaden dôvod si to pamätať. Nepotrebujem trénovať mozog, ani trénovať pamäť či schopnosť orientácie. Nemám jednoducho dôvod.

V poslednej dobe veľmi čerí vodu umelá inteligencia a jej schopnosť „učiť sa". Už z názvu to vyzerá, že to musí byť niečo veľmi inteligentné. Hoci si myslím, že zatiaľ je to stále len v istom zmysle „mechanické" učenie, pretože stále ide iba o nejakú, aj keď obrovskú kopu informácií, ktorú niekto niekam nahromadil. Umelá inteligencia má naozaj obdivuhodné schopnosti poskladať (skompilovať) a vytvoriť z tých informácií zase nejakú ďalšiu, „novú" informáciu, pretože sa to deje na úžasne výkonných strojoch a za zlomok času. Informáciu, ktorá dokonca dáva zmysel. Áno, takýmto spôsobom sa už dnes zostavujú odborné články, seminárne aj diplomové práce a podobne. O akejkoľvek veci, na akúkoľvek tému. Len zadáte požiadavku, iba pár kľúčových slov, a o chvíľu máte hotovo. Pričom to naozaj vyzerá, akoby to ktosi skutočne „vytvoril". Skvelé!?

Naozaj ...? Nie je to len ďalší krok do neznáma. Veď ak navigácia urobila s nami to, že sa pomaly nevieme orientovať, že často nedokážeme ani použiť mapu, nestratili sme tým nejakú schopnosť? Alebo nás to obohatilo? Predstavme si napríklad nejakého umelca. Keby všetko, čo denne vykonáva v svojej tvorivej práci, odovzdal tejto umelej inteligencii, ako dopadne? Čo by po krátkom čase sám dokázal? Bol by ešte umelcom? Trebárs nejaký spisovateľ. Napríklad Rowlingová s jej Harry Potterom alebo náš slovenský Vincent Šikula. Zadali by pár kľúčových slov a počkali, pokým čosi jednoducho „vypadne". Spočiatku aj pohoda. Istý čas by to mohlo celkom dobre fungovať. Možno by to trvalo rok, dva ... Áno, ale za istý čas by už neboli schopní vypotiť ani tých pár kľúčových slov, stále by sa opakovali, pretože nič nové by v ich hlavách, v ich vlastnej fantázii nevzniklo. Ich knihy by nás začali nudiť, lebo aj my by sme už dopredu všetko tušili, vedeli. Takto to jednoducho funguje.

Nuž a platí to na sto percent aj o fyzických úkonoch či práci. Čoskoro nebudeme vedieť murovať, kosiť, ani nedosiahneme na výhru v Tour de France, ak nebudeme trénovať. Ak niekto niečo robí za mňa, zo mňa samého nikdy nebude majster ani odborník. Možno to poznáte aj z vlastnej skúsenosti. Spomeňte si. V každej triede bol aspoň jeden bifľoš, šprt. Taký ten nesmelý, vcelku utiahnutý, často s okuliarikmi na nose, ktorý za mnohých robil domáce úlohy a riešil A-B-C zadania počas písomiek. Ale na konci školy bol on tým, kto mal niečo v hlave a tí ostatní, čo ho nechávali robiť za seba, nuž z tých sa veľmi veľkí odborníci nestali, však. Také jednoduché to je.

Dnes nie je dobré spoliehať sa iba na to, čo vám kto medzi rečou povie, či ste začuli v obchode, počuli v správach v televízii či si prečítali na stránke akéhosi blogera. Určite aj vy v svojom okolí poznáte ľudí, ktorí prijímajú akúkoľvek prvotnú informáciu ako nevyvrátiteľný fakt, ostatné okolo nich jednoducho iba prejdú a žiadna logika, analýza ani syntéza sa nekoná. Tých je veľmi ľahké potom napáliť či zmanipulovať akýmkoľvek spôsobom.

Hoci aj pasívne, ale vďaka internetu sa môžeme pozrieť prakticky na čokoľvek. Všetci ho máme dnes poruke. Na akúkoľvek otázku dostanete odpoveď. Dokonca množstvo odpovedí. Samozrejme, môže tam byť aj veľa nezmyslov. To je daň za pokrok. Ale iba vďaka vedomostiam, poznaniu a skúsenostiam ich dokážeme selektovať. A vybrať si z nich to, čo je pre nás dôležité, čo nám dáva zmysel, čo je skutočne použiteľné. Informácie a vedomosti, ktoré my sami v živote načerpáme a spracujeme rôznym spôsobom, sú jednoducho zásadné.

Čokoľvek človek vymyslí, má dve strany - ako nôž. Môžete ním ukrojiť chlieb, alebo zabiť človeka. Má to vždy dve strany mince. Ale poďme sa poučiť. Poďme sa trošku vzdelať. Poďme trochu načerpať nejaké informácie a poďme ich využívať vo svoj prospech. Ak vieme, že nielen v knihách, ale aj na internete sú informácie všetkého druhu, tak jednoducho poďme sa ich naučiť hľadať. Aby sme si dokázali a mohli overiť napríklad to, čo nám kto hovorí z obrazovky televízora. Aby sme mohli začať používať tú schopnosť nášho mozgu, ktorá je taká jedinečná v svojej tvorivosti - schopnosť myslieť, premýšľať, nachádzať logické súvislosti, analyzovať, vytvárať syntézu až synergiu. Zostať inteligentným.

Vecí a faktov, ktoré sa môžeme dozvedieť, je nekonečne veľa. Ale chcem upozorniť na jedno mínus, ktoré vedomosti a poznanie so sebou prinášajú. Môže totiž hroziť nebezpečenstvo precitnutia, prebudenia sa z akoby akéhosi oparu, z nejakej hypnózy, z nejakého sna. Môže sa stať, že zrazu začneme veci vidieť a vnímať inak. Čo z toho vyplýva? Úplne najdôležitejšie je, že po takomto precitnutí nám už nik nemôže na nos vešať všetky možné nezmysly. Už nie je také ľahké nás podviesť. Už nie je také ľahké nám niečo narozprávať, alebo nás dokonca otráviť. Napríklad „zázračnými" vakcínami. A to si myslím, že je veľmi podstatné a dôležité. Vedomosti chránia.

Ak niečomu alebo niekomu odovzdáme svoje kompetencie, svoje schopnosti, tak mu tým odovzdávame aj svoju inteligenciu. Pretože nemôžeme byť inteligentní, ak svoju inteligenciu nepoužívame. Nedokážeme si uchovať inteligenciu, ani akékoľvek analytické schopnosti, logiku uvažovania, ani schopnosť syntézy. Ani schopnosť vykonávať akékoľvek činnosti, pretože to je práve to, čo nás vlastne robí inteligentnými. To, že počujeme informáciu A, potom informáciu B, následne priletí informácia C a my z toho dokážeme vytvoriť niečo nové. Nielen obyčajné D, akýsi či nejaký kompilát, ale uskutočníme istú syntézu, ktorá nám prinesie čosi skutočne nové, zatiaľ nepoznané. Iné a inak ako v prípade A, B, C. Nebude to jednoduchý súčet A+B+C. Bude to niečo viac, bude to obohatené. Bude to ***to, čo náš živočíšny druh premenilo na mysliaceho človeka***.

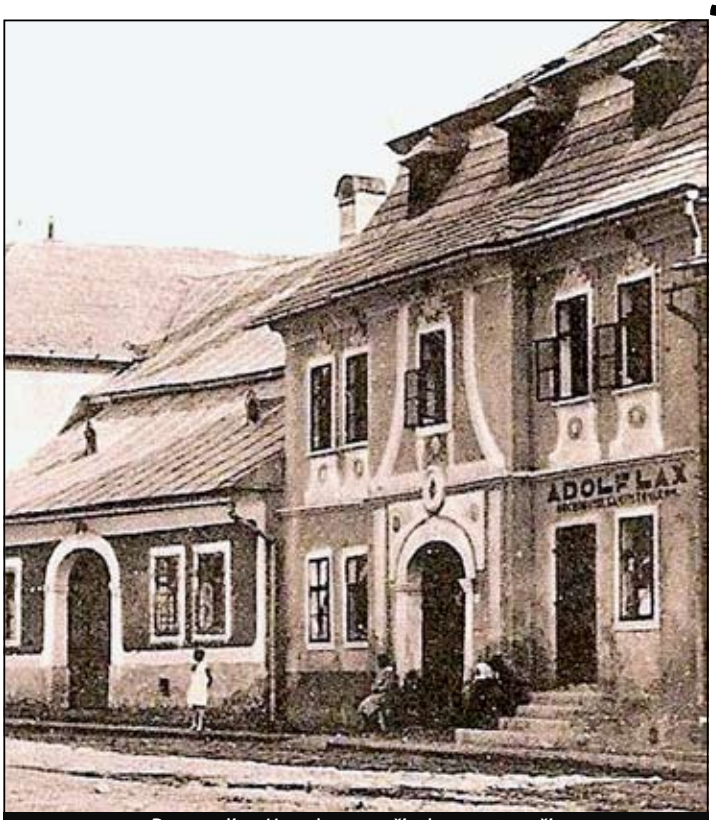
Aj preto, že to, čo my sami v sebe spracujeme a vydestilujeme z mnohých nám dostupných informácií, môžeme poslať ďalej, môžeme tým obohatiť ďalších. Napríklad svojich potomkov, deti či vnukov, priateľov a známych, všetkých, na kom nám záleží. Položíme základ, dôvod na to, aby ten druhý jednoducho začal o niečom uvažovať, aby mal iskierku aspoň toho prvotného podozrenia, istej minimálnej nedôvery, keď mu niekto začne niečo vešať na nos ... lebo ***vedomosti chránia***.

Spracovala F. Prôčková

Valentín Hannke starší a jeho rod

Valentín Hannke starší (pôvodne Hanncke), sa narodil okolo r. 1559 v Hlubčiciach (Leobschütz) blízko moravsko-sliezskeho Krnova (Jägerndorf), ktoré sa po 2. svetovej vojne stali súčasťou Poľska . V r. 1577 nastúpil na štúdiá v Kráľovci (Königsberg), univerzitnom meste vo Východnom Prusku. Po skončení štúdií sa stal evanjelickým farárom v Zátore (Seifersdorf), ležiacom približne osem kilometrov južne od Krnova. Tu sa v jeho rodine okolo roku 1594 narodil syn Valentín a tu od roku 1603 začal vydávať písacie a astrologické kalendáre, pričom si dopisoval s významným nemeckým astronómom, fyzikom a matematikom Johannom Keplerom. Valentín Hannke starší umrel v Zátore pravdepodobne v r. 1618. Jeho syn Valentín Hannke mladší narodený už v Zátore študoval od r. 1612 vo Wittenbergu. Po skončení štúdií sa stal učiteľom v moravskom meste Bruntál (Freudenthal). Počas pôsobenia v Bruntále sa oženil s Katarínou, dcérou Mateja Freundta z Krnova. Tam sa manželom v r. 1617 narodil syn Valentín, ktorý po štúdiách pôsobil ako ev. farár na Spiši. Valentín Hannke ml. sa približne od r. 1618 stal ev. farárom na Andělskej Hore (Engelsberg), a tu, po otcovej smrti, pokračoval vo vydávaní písacích a astrologických kalendárov.

Po porážke českých stavov v bitke na Bielej Hore, tak ako mnohí iní vyšší šľachtici a zemania, aj Valentín Hannke ml. odišiel do exilu. Na prelome rokov 1620/1621 sa spolu s rodinou usadil v Ľubietovej. Tu pôsobil ako evanjelický farár pre nemeckých obyvateľov, tu pokračoval vo vydávaní kalendárov a tu si dal postaviť aj honosný dom, ktorý je v súčasnosti zrejme najstaršou budovou v Ľubietovej. 30. júna1621 pribudol v rodine syn Matúš, niekedy mylne uvádzaný ako Matej, ktorý sa taktiež významne zapísal do ľubietovských dejín. Valentín Hannke ml. umrel 10. januára 1627.

Dom rodiny Hannke na začiatku 20. storočia

O období mladosti Matúša Hannkeho nie je nič známe, avšak určite študoval na významných zahraničných univerzitách, pretože získal právnické aj politické vzdelanie. 7. júla 1647 sa oženil a Annou, vdovou po banskoštiavnickom notárovi Jánovi Stockerovi, dcérou ľubietovského senátora Juraja Rosera. Manželia žili v Ľubietovej, kde sa Matúš stal onedlho mestským notárom a tu sa narodilo aj všetkých ich päť detí. Žiaľ, dospelého veku sa dožili len syn Matúš a dcéra Katarína, synovia Ján, Zachariáš a dcéra Alžbeta umreli krátko po narodení.

Matúš Hannke urobil toho pre Ľubietovú mnoho dobrého. Napríklad, na jeho žiadosť z 2. augusta 1651 potvrdil panovník Ferdinand III. v spore Ľubietovčanov s Ľupčianskym hradným panstvom chotárne hranice slobodného kráľovského banského mesta, a to v oblasti Čierťaže, v časti Čierne Peklo. Matúš Hannke sa taktiež zaslúžil o veľkú rekonštrukciu kostola (dnes katolícky kostol Márie Magdalény) a o vybudovanie ochranného múra po jeho obvode v čase hrozby opätovných tureckých nájazdov. Matúš Hannke musel mať veľké zásluhy aj mimo Ľubietovej, pretože panovník Leopold I. ho 23. mája 1662 povýšil, spolu s rodinou, do šľachtického stavu, a to s právom užívania rodinného erbu. Takže erb, ktorý ešte aj dnes existuje nad bránou domu Hannkeovcov, je zrejme z tohto obdobia. Matúš Hannke umrel 31. júla1669 vo veku 48 rokov, štyroch týždňov a dvoch dní, jeho manželka Anna, rodená Roserová, skonala 26. 2. 1673. Ich dcéra Katarína, narodená 22. 9. 1650 sa 14. 2. 1672 vydala za učiteľa a organistu Jakuba Gurtlera. Syn Matúš, narodený 15. 4. 1648, si v ten istý deň zobral za manželku Magdalénu, dcéru ľubietovského farára pre slovenskú časť obyvateľstva Ondreja Messerschmidta a Magdalény Nikolajovej. Matúšovi a Magdaléne sa v r. 1674 narodila dcéra Magdaléna, ktorá sa neskôr, 23. 9. 1694, vydala za Vavrinca, syna ľubietovského senátora Jána Filadelfiho a jeho ženy Sáry.

V desaťročí po r. 1665 mal ľubietovský banícky ťažiar Matej Hannke spolu s mestom Ľubietová 3/16 podiel na spoločnom mediarskom podniku (tento vznikol zlúčením ľubietovského a Ernstovho závodu na výrobu mosadze) spoločne s väčšinovým podielnikom Janom Rothom, banskobystrickým mešťanostom a ťažiarom, majiteľom medených baní a hút, a tiež závodu na výrobu mosadze.

Spracovala Jana Majerová

Erb nad bránou domu rodiny Hannke

Astrologische Practica/
Auffs Jahr nach Christi Jesu Geburt/
1627.
Mit fleiß/auff Ober- und Nieder Schlesien/ und zu nechst umbligende Länder gestellet/ Durch
Valentinum Hannecken von Gepersdorff/
Pfarherrn der Königl. Freyen Bergstadt Lybethen.
Gedruckt zu Breßlaw/ durch Georgium Baumann.
Cum Gratia & Privilegio.
Písací kalendár z roku 1627 od Valentína Hannke ml., ev. farára v Ľubietovej

Newe und Alter
Schreib Kalender/
Auff das Jahr/ nach
1627.
Valentinum Hannecken von Gepersdorff/ Pfarherrn in der freyen
Astrologický kalendár z roku 1627 od Valentína Hannke ml., ev. farára v Ľubietovej

Rádiové a rozhlasové putovanie

Pokračovanie

Rozhlasové radosti našej mladosti

Doma rozhlas stelesňovala neveľká drevená skrinka rádia tvoriaca súčasť nábytku. Zámerne hovorím o rádiu, nakoľko v Ľubietovej rozhlas v tom čase predstavoval veľký kovový obecný „tlampáč" na stĺpe hore nad domom, ktorý po vojne vystriedal obecného hlásnika s bubnom. V päťdesiatych rokoch minulého storočia nám vytrvalo, miesto bubnovania, vyhrával pred odvysielaním oznámenia budovateľské piesne.

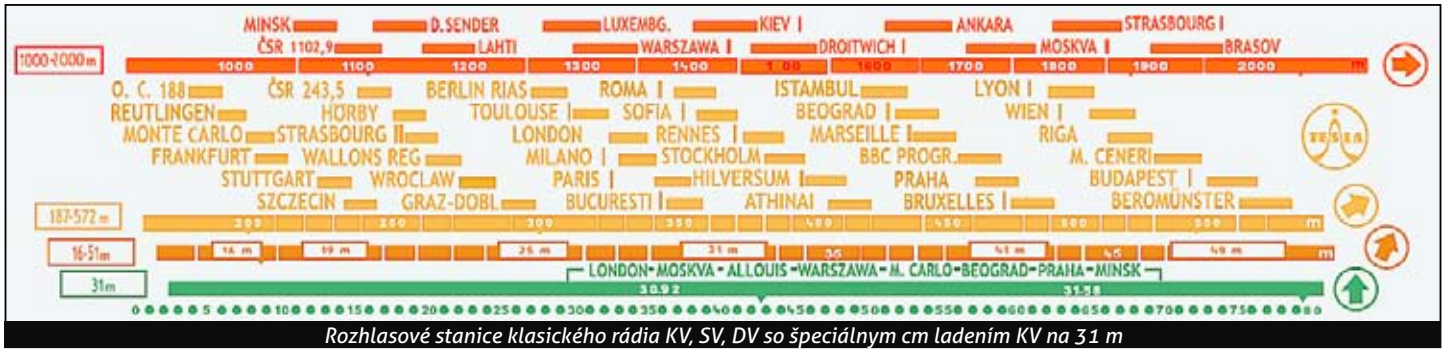
Tú hovoriacu a hraciu skrinku som mal ako dieťa veľmi rád. Dalo sa s ňou pohrať keď som hľadal rôzne rozhlasové stanice, putovaním po mestách uvedených na osvetlenej stupnici (obr. 7) alebo prepínal vlnové rozsahy *krátkych, stredných a dlhých* vĺn. Krátke vlny (vlnové dĺžky od 13m do 53m) fungovali hlavne večer a boli zaujímavé tým, že na nich vysielali všetky „štvavé vysielačky" ako *Slobodná Európa, BBC World Service, Hlas Ameriky, Vatikán, Deutsche Welle* a pod. silne rušené kvílivou komunistickou rušičkou na Strážach pri Zvolene. Konštruktéri rádií Tesla nám počúvanie KV uľahčili tým, že vlnovú dĺžku 31 m (optimálny príjem) umožnili ladiť na oddelenej centimetrovej stupnici, čím sa počuteľnosť „štvavých vysielačov" významne zlepšovala. Stredné vlny (vlnové dĺžky od 195m do 600m), sme ladili a počúvali s miernym šumom po celý deň lebo prostredníctvom nich vysielali svoje programy stanice čs. rozhlasu ako Praha, Brno, Bratislava, Banská Bystrica a pod. Každý večer sa nám rozhlasová stanica Bratislava prihovárala vetou: *„Dobrý večer milé deti, teta Viera Bálinthová vám dnes prečíta rozprávku o...."* a my sme so zatajeným dychom v postieľkach počúvali jej príjemný, pokojný hlas. Boli to naše prvé dotyky s dobrom a zlom, ktoré formovali základy našich neskorších postojov k rôznym životným udalostiam. Dlhé vlny (vlnové dĺžky od 700m do 2000m), ktoré mali počas dňa stabilný príjem, sme objavili a ladili najmä v 60. rokoch kvôli vynikajúcemu programu pre mládež stanice ČSR 1 a športovým prenosom zo zahraničia.

Iný obsah vysielania som začal vnímať keď som mal 5 rokov. Vysielanie čs. rozhlasu vtedy prinieslo smútočnú správu, že zomrel súdruh generalisimus J. V. Stalin. Nepoznal som ho, ale večer, vo vysielaní rozhlasovej stanice Slobodná Európa povedali, že to bol despotický lotor komunistického sveta. Nerozumel som tomu. Vysvetlenie mi pohotovo podal starý otec v rozprávaní o boľševikoch v Rusku a ich krutých metódach, kde ich ako vojak rakúsko-uhorskej armády spoznal počas zajatia. V nasledujúcich rokoch už čs. rozhlas okrem propagandy o plnení päťročných plánov usilovnými pracujúcimi oznamoval aj skutočné úspechy, ako bol prvý let umelej družice zeme *Sputnik* (4.10.1957) a jej *pí-pí-pí...*, potom *let J. Gagarina*, prvého človeka do vesmíru (12.4.1961) a iné udalosti doma alebo v zahraničí. Boli medzi nimi aj bizarnosti typu *„Podniky hľadajú a ponúkajú"*, program, ktorý začiatkom 60-tych rokov rozhlas pravidelne vysielal, zavčas ráno, na stanici Bratislava. Bol to výborný budíček, pri ktorom sme sa hneď po dosnívaní našich mladíckych snov a prebudení dozvedali o realite sveta socializmu, kde plánované hospodárstvo neplánovane vytváralo nedostatky tovarov (o prebytkoch v programe nehovorili). Netreba zdôrazňovať, že skoro ráno to bol „hit", po ktorom pracujúci nastupovali so „zvýšeným elánom" na svoje pracoviská.

Šesťdesiate roky minulého storočia boli pre čs. rozhlas veľmi plodným obdobím a pre nás mladých poslucháčov veľmi príjemným prekvapením. Rozhlas sa začal orientovať na mladú generáciu a ponúkal mnoho zaujímavých nepolitických programov. Celoštátne obľúbenou sa stala najmä relácia *„Mikrofórum"* vysielaná na stanici ČSR 1 (dlhé vlny) alebo neskôr od r. 1964 na VKV (OIRT pásmo FM od 65.9 do 74.0 MHz) na stanici Československo II (od r. 1971 stanica Vltava) dokonca v čase od 20. do 21. hodiny skúšobne v stereo produkcii. Netrpezlivo sme tiež čakávali na piatkové večerné vysielanie stanice Bratislava, na reláciu *„Na modrej vlne"* (1961-1990), ktorá prinášala zaujímavé reportáže, rozhovory, poéziu a mini poviedky mladých autorov, domáce aj zahraničné hity (vtedy „šlágre") a zaujímavé sprievodné slovo autorov a redaktorov relácie Ernesta Weidlera a Viktora Oravca. Spomínam si tiež na stanicu *Radio Luxembourg*, ktorá sa dala dobre a bez rušenia vyladiť na stredných vlnách a prinášala top *rock-and-roll* a neskôr aj *big beatové hity Beatles, Rolling Stones, Who, Beach Boys, Hollies , Eagles* a iných beatových skupín a týždennú *„Top twenty"*. Okolo roku 1966 sa k vysielaniu svetových hitov pridala aj „štvavá vysielačka" *Slobodná Európa*, ktorá nás prostredníctvom rockovej muziky lákala na utajované zaujímavosti politického života v Československu a jeho porovnávanie s „buržoáznym" zahraničím. V rokoch 1964-1969 čs. rozhlas pohotovo reagoval vlastnou pravidelnou hitparádou Jiřího a Miroslavy Černych, *„12 (neskôr 14) na Houpačce"*, kde sme prostredníctvom korešpondenčných lístkov hlasovali o umiestnení vysielaných piesní a mohli vyhrať nejakú SP platňu. Popri Supraphone, čs. rozhlas pohotovo nahrával a vysielal piesne *J. Šlitra a J. Suchého, W. Matušku, V. Neckáře, E. Pillarovej, H. Vondráčkovej a M. Kubišovej, K. Gotta, K. Kryla, Petra Nováka, Pavla Nováka a ďalších*, vtedy obľúbených speváčok a spevákov. Na stanici Bratislava vysielal rozhlas hudobný magazín *„Klub mladých"*, v ktorom vystupovali popredné slovenské beatové a jazzové kapely. To všetko nám umožňovalo nahrávať si svetové hity a domáce šlágre na legendárny prvý čs. magnetofón Tesla Sonet Duo alebo získať dobrý prehľad o domácom a západnom svete hudby.

Na konci šesťdesiatych rokov prišla Pražská jar, Alexander Dubček so svojou družinou a s nimi obrovská nádej na časy, o ktorých sme dovtedy len snívali. V rozhlase bežali besedy so zaujímavými spisovateľmi, politikmi a umelcami, v ktorých bola cítiť názorová zmena na socializmus a na roky päťdesiate. Hrali sa svetové hity a domáce šlágre, bolo cítiť atmosféru relatívnej slobody a nádeje. Prišiel však 21. august 1968, keď nás čs. rozhlas skoro ráno prebudil hraním štátnej hymny a volaním o pomoc lebo nás vojská Varšavského paktu v noci prepadli ako zlodeji a potom sa aj tak správali. Našťastie bola už *doba tranzistorová* a ľudia chodili po uliciach s tranzistorákmi na ušiach a počúvali čs. rozhlas a správy o okupácii v jednotlivých častiach republiky (okupanti a ich priaznivci to vtedy nazývali „bratská pomoc"). To vysielanie bolo veľmi dôležité a malo veľký vplyv na náladu obyvateľstva, jednoznačne zameranú proti predovšetkým ruským okupantom. Vtedy sa v rozhlase objavili „protest songy" Karla Kryla: *Bratíčku zavírej vrátka"* a *„Tak vás tu máme bratři ....(vnuci Stalinovi)"* ale aj vtipná pesnička Milana Chladila *„Dobře míněná rada aneb Běž domu Ivane" a tiež pieseň Marty Kubišovej „Ať mír zůstává s touto krajinou"*. Od roku 1969 s prispením okupantov naša nádej pomaly zhasínala, čo sme cítili aj v normalizovaných programoch čs. rozhlasu.

Československý rozhlas trvalo prinášal rôzne športové prenosy, kde mal dlhodobé skúsenosti z obdobia prvej ČSR. Nikdy nezabudnem, ako sme v noci, v júni 1962, s napätím počúvali reportáž Maj- ▶

Rozhlasové stanice klasického rádia KV, SV, DV so špeciálnym cm ladením KV na 31 m

strovstiev sveta vo futbale (1962), z finále Československo-Brazília v Santiago de Chile. Na začiatku zápasu sme nádejne viedli 1:0 a nakoniec sme prehrali 1:3. Napriek prehre sme získali obrovský rešpekt futbalového sveta, strieborné medaily a sláva to bola neuveriteľná a my sme boli s čs. rozhlasom pri tom. Dlhé hodiny sme v škole potom diskutovali a špekulovali čo by sme urobili lepšie my na mieste trénera Rudolfa Vytlačila aby sme to finále vyhrali. Alebo vtedy, keď sme plakávali pri reportážach z prehratých hokejových zápasov s „Rusmi" na MS v hokeji, s výnimkou r. 1968 (víťazstvo 5:4 v Grenobli) a v r. 1969, keď sme v uliciach oslavovali dve skvelé víťazstvá čs. mužstva nad Rusmi (2:0 a 4.3) na MS vo Švédsku.

Inokedy nám čs. rozhlas poskytol chvíle rozhlasovej radosti ako napr. v 50. a 60. rokoch obľúbené *silvestrovské programy* dobrého humoru, ktoré boli aj napriek zložitej dobe veľmi zábavné a radi sme si vypočuli aj ich novoročné reprízy. Obľúbenou sa stala celoštátne vysielaná motoristická relácia *„Pozor, zákruta!"* (1962) alebo sobotná humoristická relácia s hudbou *„Ma-ra-tóóón"* vysielaná v rokoch 1966-1991 z Košického štúdia. V šesťdesiatych rokoch, Ivan Krajíček a Oldo Hlaváček, ako dvaja gazdovia, prinášali obľúbenú reláciu, plnú láskavého humoru *„Hostinec Pod gaštanom"*. Potom prišli *„Variácie"* – zábavný program, ktorý roku 1976 vystriedal *„Panorámu"* Františka Dibarboru. V roku 1987 uviedol rozhlas veľmi úspešnú, prvú slovenskú rozhlasovú kvázi-politickú (!) talk-show Milana Markoviča a Petra Breinera (Jara Filipa)- *„Pod Pyramídou"*.

Doslov

V tomto roku by mal Československý rozhlas 100 rokov. S úprimným poďakovaním si, ako verný poslucháč, dovolím skromne konštatovať, že sme si na spoločnej púti viac ako 70 rokov dobre rozumeli. Porozumenie bolo jednoduché. Rozhlas vysielal zaujímavé relácie a ja som ich so záujmom počúval na všetkých dostupných staniciach a rádiách. Mimochodom, tie rádiá si dnes pripomínam peknou historickou zbierkou japonských a nemeckých tranzistorových rádií, ktoré som niekedy tak obdivoval v banskobystrickom Tuzexe. Pripomínajú mi technologický vývoj, obdivujem ich brilantný dizajn (dnes „retro") a stále výbornú kvalitu zvuku. Významne prispeli k popularite vysielania čs. rozhlasu, v ktorej od roku 1993 pokračuje súčasný Slovenský a Český rozhlas. Úprimne im prajem na ďalšej ceste éterom veľa verných poslucháčov.

Ing. Dušan Kordík, PhD.

Zábava, súťaže, odvaha, dobrodružstvo

6. júl 2023

Vojenský táborový deň

Podujatie zorganizovalo OZ Libetha, UN Veterán Slovakia a obec Ľubietová.

Tento deň sa niesol v znamení športových súťaží, prezentácii starých uniforiem, výstroje a výzbroje vojakov z obdobia 2. svetovej vojny. Nechýbali ukážky z činností ozbrojených síl a beseda s novodobými vojnovými veteránmi. Podujatie podporili Ozbrojené sily SR a Ministerstvo obrany SR.

Autorka foto: S. Pupalová Jana M.

Cvičenie pre zdravý chrbát

v PONDELOK a vo ŠTVRTOK

o 9:00 a 18:00

Kde: V Ľubietovej na námestí v bývalých priestoroch praktického lekára

Bolí vás chrbát či kĺby? **Stráca sa pohyblivosť?**
Nepomohli vám rehabilitácie? **Bývate stuhnutí?**
Chýba vám príjemná partia?

Cvičenie je pomalšie, skôr fyzioterapeutické, uvoľňujúce a posilňujúce zároveň
Zamerané na konkrétne neduhy
Prispôsobené práve vašim potrebám a možnostiam
Nepotrebujeme „svaly", potrebujeme, aby tie, ktoré máme, nás držali vzpriamených a bez bolesti

Každý z nás má poruke tisíc dôvodov, prečo nemá čas
- treba pracovať v záhrade, okolo domu, opatrovať deti či vnúčence, pobehať po lekároch ... ap.

Najzaujímavejšia výhovorka je „... ale mňa bolí chrbát ..."

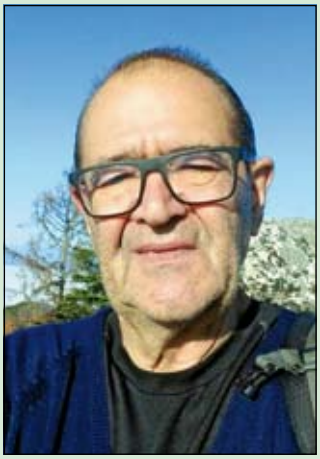
Skúste si však predstaviť situáciu, že vás ten váš chrbát bude napokon bolieť až tak,
že skutočne nebudete môcť ani okopávať záhradu, ani opatrovať ...
ba čo viac, dokonca ani opatriť samého seba – lebo „to" skutočne veľmi bolí.
Poďme preto spolu hľadať nie dôvod,
ale spôsob, ako si ten čas nájsť, ako prekonať to povestné „nechce sa mi"

Vítaný je každý z vás.

Bližšie info: 0918 528 742

PS: je možnosť
- dohodnúť aj 5 – 10 individuálnych cvičení
- nová skupina v inom čase

Peter Holka

Poviedka slovenského spisovateľa, dramatika a publicistu Petra Holku, autora literatúry pre deti a mládež.

Peter Holka sa narodil 22. 8. 1950 v Považskej Bystrici. Detstvo strávil v Púchove, neskôr v Čadci. Po skončení štúdia na strojníckej priemyslovke pracoval ako novinár vo viacerých redakciách a popri zamestnaní vyštudoval politológiu. Od r. 1999 pôsobil ako spisovateľ v slobodnom povolaní, od r. 2001 ako redaktor v Literárnej redakcii Slovenského rozhlasu.

Knižne debutoval novelou Ústie riečok v r. 1983. Základnou charakteristikou jeho prózy je hutné, neustále gradujúce rozprávačstvo, dynamická fabula a dejovo príťažlivý príbeh. Ako profesionálny novinár má zmysel pre skratku, charakteristický detail so znalosťou mnohých atraktívnych prostredí. Časť svojej tvorby adresoval mládeži – často prezentovanej cez obrazy drsnej reality, v akej sa naša mládež pohybuje. Jeho prvé knihy práve preto očarili najmä mládež, oslovili ju svojou úprimnosťou a nekonformným pohľadom na stretnutie otcov a synov s ich rozdielnymi hodnotovými systémami. Svoje príbehy autor neidealizuje, hovorí celkom na rovinu, s naturalistickou drsnosťou poukazuje na okolnosti a vlastnosti, ktoré často krivia charakter mladých ľudí, no súčasne jeho novely vyzývajú mladých ľudí, aby sa nevzdávali svojich skrytých túžob, seba samých, aby o ne bojovali... (novely Prekážkár v džínsach a Normálny cvok).

Peter Holka má vrelý vzťah k Ľubietovej a dlhé roky s radosťou uniká z veľkomesta do svojej chalupy na Podlipe.

Konopná slučka

Presne o pol deviatej večer zúrivo zadrnčal v našej obývačke telefón. Klasický, veľký, v kombinácii sivej a čiernej farby, jeho vyzváňanie rušilo susedov, mŕtvych aj živých. Regulátor hlasitosti na spodnej strane telefónu sa už pred rokmi zasekol a nedalo sa s ním pohnúť ani o milimeter. O kompaktných mobiloch, čo sa zmestia do vrecka, sme vtedy ani nechyrovali. Moja žena Magdaléna okamžite zbledla a vyľakane na mňa pozrela. Anonym sa mi už tretí mesiac večer čo večer zastretým barytónom vyhrážal smrťou obesením. Čaká na mňa, na kurvu červenú, ak neprestanem písať tie poondiate fejtóny, čo si nemiestne uťahujú z revolučného nadšenia. Dostal som aj dva listy s rovnakým obsahom. Jeden domov, druhý do redakcie Denníka. V oboch bol vložený biely kladivkový papier a na ňom úhľadne nalepená slučka z konopného špagáta. Podobali sa na seba ako jednovaječné dvojčatá. Detinsky priezračná symbolika mi vyvolala na tvári úškrn, zároveň som nemohol neobdivovať zručnosť a šikovnosť toho, kto takýto brilantný konopný odkaz vyrobil. Isto má aj výtvarný talent. Ja by som to so svojimi grambľavými prstami nedokázal.

Vyhrážky som bezstarostne ignoroval, hoci ma občas trocha znepokojovali, no žena z nich bola úplne na nervy. Roztriasla sa pri každom zazvonení telefónu, slúchadlo zväčša zdvíhala ona, lebo som často nebol ani večer doma. Redakcia, služobné cesty, kamaráti, rôzne pracovné stretnutia, mítingy, kongresy, krčmy, ustavične sa niečo mlelo, a aj keď som si to nepriznával, elektrizujúca doba ma pohltila ako rozvodnená rieka. Plával som v nej, ako sa dalo, hoci občas som si glgol mútnej vody a zdalo sa mi, že sa topím.

Rýchlo som vyštartoval k telefónu a zdvihol slúchadlo, aby ten prenikavý zvuk nezobudil nášho dvojročného syna, čo spal v susednej izbe, a keďže som bol pripravený na vyhrážky, prudko som vyštekol: „Prosím, Mitter!"

Anonyma predbehol Roland, múdry, charakterný a rozhľadený bard, ktorý sa po rokoch zákazov a núteného mlčania vrátil k žurnalistike. Veľmi som si ho vážil. Hnev vo mne rýchlo vychladol a odľahlo mi. Najprv sa ma opýtal, či neviem niečo o Andrejovi, nato ma naliehavo požiadal, aby som hneď prišiel do redakcie Týždenníka, kde pracoval. Teda ak môžem, dodal. Je veľmi znepokojený. Isto už viem, že Andrejovo meno sa ocitlo na jednom z výberových zoznamov spolupracovníkov Štátnej bezpečnosti, tentoraz z radov novinárov, čo ním veľmi otriaslo. Na redakčnom stole zanechal čudný odkaz naznačujúci samovraždu a odvtedy sa nad ním zľahla zem.

„Do pol hodiny som tam," odvetil som. „Len sa oblečiem," dodal som zbytočne.

Andrej bol mojím bývalým kolegom v Denníku a dlhoročným priateľom, hoci v poslednom čase sme sa veľmi nevídali. Nerozišli sme sa práve najlepšie, ale nie v hneve, hoci tá napohľad nežná doba brutálne poprevracala všetko, najbolestnejšie medziľudské vzťahy. Odkiaľsi z najhlbších hlbín vyvrela zlosť i nenávisť a obnažila ľudské charaktery, následne sa rozpadli dávne priateľstvá, dokonca aj niektoré rodiny. Človek nestačil rátať straty. No keď sa Andrej rozviedol a býval v podnájme, pozval som ho, aby s nami strávil Štedrý večer. Hádam nebude vysedávať sám v cudzej izbe. Mal síce frajerku, bola však vydatá a s rozvodom otáľala. Spoločenská situácia a okolnosti sa prudko zmenili, nevedela sa rozhodnúť, či si vybrala správne.

Magdaléna vtedy prestrela slávnostnú večeru za veľkým okrúhlym stolom v priestrannej kuchyni, nechýbali horiace sviečky, med, cesnak a oblátky, potom kapustnica s hubami, klobásou a odležaným nacesnakovaným bravčovým mäsom, za tým vyprážané filé z aljašskej tresky a zemiakový šalát, nechýbalo suché biele víno, čo som priviezol z Modry, napokon domáce zákusky a koláče. Andrejovi chutilo, pochválil ženu, že je výborná kuchárka a pobozkal jej obidve ruky, hoci jednu mal pobozkať mne, lebo kapustnicu som pravidelne varieval ja. Na to sme si v obývačke pri vysvietenom stromčeku rozbaľovali darčeky, jeden balíček čakal aj na Andreja. Ani on nezabudol a nášmu synovi priniesol bohato ilustrovanú rozprávkovú knihu. Pekné od neho. Potom začal mudrovať o vianočných zvykoch a tradíciách, s úsmevom nás pokarhal, že sme sa pred večerou nepomodlili, na to morfondíroval o aktuálnej politickej situácii, zaspatom slovenskom národe, o nesmrteľnosti chrústa a, ako mal vo zvyku, poučoval. Ženu aj mňa, dokonale nás otrávil. Keď hodinu pred polnocou napokon predsa len odišiel, obaja sme si vydýchli a Magdaléna sa priznala, že jej celý čas hrozne liezol na nervy, asi stokrát za večer si zahryzla do jazyka, aby nevybuchla, už nikdy ho k nám nemám pozývať, tobôž nie na sviatky. Ani náhodou a ani trošíčka som ho nebránil, hoci asi som mal. Keď nie pre iné, tak aspoň z takzvanej mužskej solidarity. No aj ja som bol z jeho rečí odrovnaný, zničený, tuším nám pokazil celý večer, lebo potom sme už so ženou iba mlčali a opatrne sa obchádzali, až kým sme sa neuložili spať.

„Nikam nechoď!" hamovala ma Magdaléna. „Čo keď ti ublížia?"

„Ale neublížia, volal mi Roland. Odkedy Andrej zistil, že sa ocitol na ešteb áckom zozname, je veľmi čudný a teraz záhadne zmizol. Zanechal podozrivý list na rozlúčku. Roland sa obáva, aby si niečo nevykonal," upokojoval som ju.

„Ach, ten Andrej!" povzdychla si. „Prosím ťa, dávaj na seba pozor."

„Veď dávam."

„Mysli aj na nás," dodala po chvíli.

„Myslím na vás."

V úzkej predsieni som si obúval zimné topánky, Magdaléna stála nado mnou ako výčitka, a keď som si obliekol vetrovku a uväzoval si dlhý šál, čo mi uplietla zo zvyškov vlny, neviem koľký raz sa opýtala:

„Musíš tie fejtóny písať?"

„Nemusím, chcem," odvrkol som.

„Mohli by sme mať pokoj..." vzdychla.

„Nemali by sme pokoj, dnes ho nemá nikto."

„Hádam si nemyslíš, že sa tými tvojimi písačkami niečo zmení," podpichla ma.

„Nezačínaj s tým znova, už stokrát sme to prebrali."

Vonku bolo mrazivo a dul ľadový vetrisko ako vo filme o doktorovi Jurijovi Živagovi. Rýchlo som kráčal po takmer ľudoprázdnej Dunajskej ulici do centra mesta, so sklonenou hlavou som si hľadel pod nohy, aby som nespadol, a spomenul si na posledný telefonát s rodičmi. Mama ma tiež odhovárala od fejtónov otitulkovaných zakaždým oslovením Milý tatko! Komponoval som ich ako fiktívne listy, ktoré píše z hlavného mesta naivný mladý muž svojmu otcovi na vidiek. Dokonca ma odhovárala tými istými slovami, čo moja žena. Magdalénu som podozrieval, že poza môj chrbát telefonovala mame a požiadala ju, aby ma prehovorila. Napokon mi povedala, že chce so mnou hovoriť aj otec. Trocha som znervóznel, ale otec mi so smiechom oznámil, že ho chlapi na ulici i v krčme pri pive oslovujú už iba milý tatko a vypytujú sa ho, kedy napíšem ďalší list. Vraj sa nevedia dočkať a či ich nemôžem písať častejšie, najlepšie každý deň. Potešilo ma to, podobne ako množstvo povzbudivých listov od čitateľov, čo mi prichádzali do redakcie. Vtedy ľudia ešte písali a posielali listy. Aj do redakcie. Riadne mi šteklili samoľúbosť. Šéfredaktor mi dokonca pra-

▶

videlne prihadzoval za Milého tatka mimoriadne odmeny. Nemohol som ich prestať písať, nie pre pýchu či samoľúbosť, ani pre peniaze, nahováral som si, že mnohým pomáhajú v tej nervóznej dobe žiť a prežiť.

Rolanda som našiel sedieť za redakčným stolom, sivé vlasy mu viseli cez zvráskavené čelo do modrých očí, pred sebou mal plný popolník a poloprázdny pohár karpatskej brandy.

„Som rád, že si prišiel," povedal a veľkou rukou mi mocne stisol dlaň. „Dáš si so mnou?" ukázal na svoj pohár.

„Veľmi rád," prisvedčil som a akoby na ospravedlnenie som dodal: „Je tam svinsky zima."

Štrngli sme si a vypili.

„Prečítaj si to," posunul predo mňa odkaz napísaný na linajkovom papieri vytrhnutom z bloku. Okamžite som spoznal Andrejov dobre čitateľný rukopis. Stálo tam:

Už mám všetkého plné zuby. Nevládzem stále dokola vysvetľovať, že som nikdy nikoho neudal, že som ešteb*kom absolútne nič nepodpísal. S takým biľagom sa nedá žiť, akoby som mal na čele vypálenú stigmu: ŠTB. Som totálne zničený. Definitívne končím.

Pod tým jeho pedantný podpis, meno a priezvisko, plus dátum. Po chrbte mi prebehli zimomriavky a zježili sa mi všetky chlpy na rukách. Prečítal som si Andrejov odkaz znova, potom aj tretí raz a myslel som na najhoršie, lebo to Definitívne končím znelo príliš definitívne.

„To nie je všetko," ozval sa po chvíli Roland. „Pozri sa na jeho stôl, vždy tam mal kopy všelijakých papierov, teraz je tam len toto..."

Na Andrejovom stole ležal iba obdĺžnik bieleho kladivkového papiera a na ňom fortieľne nalepená známa slučka z konopného špagáta. Hľadel som na ňu, akoby som ju videl prvý raz. Na okamih sa mi zamarilo, že v nej vidím Andrejovu hlavu s vyplazeným jazykom. Zatvoril som oči a prelud či vidinu odohnal.

„Aj ja som takú dostal. Dokonca dve," povedal som Rolandovi. „Jednu domov, druhú do redakcie."

„Netušíš, kto ti ich poslal?"

„Ani náhodou," povedal som. „Ktokoľvek."

Roland si hlasno vzdychol, chopil sa fľaše a nalial do oboch pohárov až po okraj.

„Ktokoľvek nie," povedal. „Podľa mňa to musí byť nejaký vyšinutý chlap, psychopat, fanatik, čo vás obidvoch pozná, možno aj veľmi dobre."

„Večer čo večer mi domov telefonuje nejaký chuj a so zastretým barytónom, zrejme cez vreckovku, sa mi vyhráža, že ak neprestanem písať Milého tatka, tak ma obesia... Žena je už z toho úplne na nervy."

„Oznámil si to policajtom?"

„A načo? Veď teraz sú zo všetkého predposratí viac než moja žena."

„Na tvojom mieste by som to tak nezľahčoval," vystríhal ma. „So slučkami mám svoje skúsenosti," pozrel sa mi do očí a doložil: „A ani jedna nebola dobrá..."

„Veď áno, zrejme je to odo mňa len niečo ako obranná póza," priznal som.

Dopili sme fľašu, vyfajčili zopár cigariet a rozdelili si úlohy na zajtrajší deň, prinajhoršom na ďalšie, pravda, ak Andreja hneď nenájdeme. Roland sa ešte rozhovoril, obviňoval sám seba, vraj si mal skôr uvedomiť, že v poslednom čase Andrej stratil svoj príslovečný elán, zápal i oduševnenie, naopak, bol uzavretý do seba, nesústredený, dosť roztržitý a nervózny, bočil pohľadom a na tvári sa mu usadil akýsi krivý úsmev, či skôr úškrn.

„Všetko som to vnímal, ale veľmi som sa tým nezaoberal, takže som preňho nič neurobil. Hovoril som si, že všetci máme nárok na nejaké tie chvíľkové slabosti, ba aj na krízy. Ver mi, že viem, o čom hovorím," na chvíľu sa odmlčal, chytil ma za predlaktie a tuho mi ho stisol, potom doložil: „No ale, každá skúsenosť je na niečo dobrá. Hoci, pravdupovediac, bez niektorých skúseností by som sa celkom rád zaobišiel..."

Nasledujúce ráno som v redakcii najprv prelistoval Večerník, na to všetky denníky, v čiernych kronikách a policajných hláseniach, ktorým sme hovorili zvodky, hľadal som Andrejovo meno, či skôr jeho iniciálky, našťastie neúspešne. Potom som obtelefonoval bratislavské nemocnice. S rovnakým výsledkom. Kde sa ten Andrej mohol zašiť? Pokúšal som sa vžiť do jeho kože. Čo by som urobil, keby som na tom zozname objavil svoje meno? Aj ja by som každému vysvetľoval, že som nikdy nič nepodpísal, že som nikoho neudal a na nikoho nedonášal, že som v tomto smere čistý ako ľalia, že...? Doslova mi prebehol mráz po chrbte, lebo som si náhle uvedomil, že za tým prikyvovaním, že za tým súhlasným ubezpečovaním priateľov a kolegov, jasné, že ti verím, jasné, že ti veríme, mohlo a môže byť aj predstieranie, milosrdné klamstvo, pokrytectvo. V skutočnosti si v duchu hovoria, aha ho, udavača! Je to bezcharakterný hajzel, čo sa roky pretvaroval a hral sa na skutočného priateľa! Bohvie, čo všetko a na koho podonášal... Nehodno ho ani opľuť! Na čele som pocítil tlak rozžeraveného železa, vypálilo mi tam stigmu, čo sa nedá nijakým spôsobom zmazať. Mal som čo robiť, aby som sa nezosypal, lebo prvé, čo mi zišlo na um, bola práve tá konopná slučka. Ach, Andrej, za nič na svete by som nechcel byť v tvojej koži!

Vlastne som bol šťastný človek, o ešteb*kov som sa vôbec nezaujímal a oni ma obchádzali, pokiaľ viem, nikdy sa okolo mňa nemotali, nikdy ma nepožiadali o dôverné informácie alebo o niečo podobné, tobôž nie o tajnú spoluprácu. Veď nemali prečo, zrejme som bol pre nich nezaujímavý trkvas. Nekradol som, frflať na skostnatenosť, nedvižnosť a dogmatickosť režimu som síce frflal, ale to frflali hádam všetci, nijaké protištátne sprisahanie som neorganizoval, nevydával a nešíril som samizdatovú literatúru, ba ani do zahraničia som veľmi necestoval, ak áno, tak len na letné dovolenky k moru, aj to iba do Rumunska alebo Bulharska, o emigrácii som nikdy neuvažoval. No veru, nezaujímavý trkvas! Písal som si svoje poviedky a do novín reportáže, občas sa mi podarilo prepašovať do Denníka rozhovor s takzvaným zakázaným či indexovým básnikom alebo prozaikom, najmä v osemdesiatych rokoch, vtedy sa už ľady pomaly topili. Keď ma za to šéfredaktor zavolal na koberec a čistil mi žalúdok, bránil som sa, že som o zákaze nič netušil, nijaký indexový zoznam sa ku mne nikdy nedostal. Šéfovia zväčša konštatovali, že som mladý a neskúsený, treba, aby som sa politicky podkul. Veru tak, bolo mi treba pribiť štrngajúce podkovičky či rovno poriadne ťažké železné podkovy, aby som kráčal vo vyšliapaných koľajach. A takzvané prúsery alebo priesery, ako sme v redakcii hovorili malérom, boli za mnou; nič, čo by mohlo zaujímať ešteb*kov.

Z redakcie som podvečer nechodil rovno domov, ale do spisovateľského klubu na Laurinskej ulici, kde to vrelo ako v hniezde sršňov. Viac či menej opití alebo aspoň pripití spisovatelia, básnici, prozaici, dramatici i literárni kritici sa navzájom urážali, nadávali si do kozmopolitov a nacionalistov, do komančov, náckov a židákov; bývalí kamaráti sa oblievali vín om, pľuli na seba, nadávali si ako poslední bíreši, obviňovali sa z absencie talentu a zo všetkých možných aj nemožných hriechov sveta. Značkovali sa podľa náklonnosti k politickým prúdom, stranám, straničkám a hnutiam, občas padla nejaká facka, ba tiekla aj krv, najčastejšie z nosa alebo keď na niektorej znepriatelenej spisovateľskej hlave pristál ťažký sklený popolník. Celá spoločnosť sa prudko atomizovala, nečudo, že vzniklo sedem či osem spisovateľských zoskupení a jedni druhým nedokázali prísť ani na meno. Vypytoval som sa na Andreja jedných, druhých aj tretích, no nič som sa nedozvedel a čoskoro som pochopil, že v takejto haravare je to márne.

Keď sa na ten čas pozerám spätne, zdá sa mi, že celé dni som vtedy naozaj nerobil nič iné, len pátral po Andrejovi a trikrát denne si telefonoval s Rolandom. Bezvýsledne, neprišli sme na nič. Nikto ho nevidel, nikto o ňom nepočul. Ani jeho bývala žena, rovnako frajerka. Akoby sa skutočne prepadol pod zem, či skôr akoby sa vyparil a rozplynul v atmosfére. Ešte aj na víkendových prechádzkach so synom v Medickej záhrade, na Ondrejskom cintoríne alebo na Železnej studničke som automaticky vyvracal tvár do korún stromov, akoby som v niektorej z nich mal objaviť obeseného priateľa. Už som chcel Rolandovi navrhnúť, aby sme sa na to nezmyselné pátranie vykašlali, keď sa mi nadránom prisnilo o Andrejovi. Videl som ho v jeho rodnej horehronskej dedine, spokojne sa usmieval a rozprával mi niečo o svojom detstve. Kristepane, že mi to neprišlo na rozum skôr!

Na druhý deň som autom zašiel po Rolanda a vydali sme sa na cestu. Bol pekný slnečný deň, v Bratislave už naplno prepukla jar, trávniky sa zazelenali, žlto kvitol zlatý dážď a zrejme aj to nám zlepšilo náladu a rozháňalo chmúrne myšlienky. Rolandovi som rozprával, že Andrej si zreparoval drevenicu po starých rodičoch, párkrát som sa uňho zastavil, ba raz som tam s ním strávil predĺžený víkend. Chodili sme po kopcoch, ukazoval mi staré banské diela, dávno opustené štôlne a vyrabované bane. Zasväcoval ma do minulosti jeho rodnej dediny, kedysi slobodného kráľovského banského mesta či mestečka, ktoré malo i právo meča. Dodnes sa istá časť chotára volá Šibenice a iná Viselník.

„No veď práve," zareagoval Roland. „Vieš, ako sa hovorí: V dome obesenca nehovor o povraze..."

„Áno," pritakal som a zahanbil sa za svoje neopodstatnené nadšenie, za optimizmus, ktorý ma od rána sprevádzal, akoby mal môj sen rozhodnúť o Andrejovom osude. Zmĺkli sme, do auta sa nadžgala tieseň.

Medzi Novou Baňou a Žiarom nad Hronom nás pohltila mútna hmla. Takmer nič som nevidel, len tie nepreniknuteľné sivobiele chuchvalce, čo sa prevaľovali po ceste. Výrazne som spomalil a odovzdane sa chytil červených svetielok pred sebou, čo ma viedli ako dve bludičky nevedno kam. Mlčali sme až po Banskú Bystricu, iba motor škodovky si monotónne húdol svoje. Za banskobystrickou cementárňou akoby uťal, hmla zostala za nami a nad nami vysoká belasá obloha, belasejšia než bola ráno v Bratislave.

Čoskoro nám po pravej ruke hučal rozvodnený Hron, sýtený topiacim sa snehom z okolitých hôr, po ľavej sa nad Slovenskou Ľupčou už storočia týčil hrad a za ním bieloskvúca panoráma nízkotatranských hôľ.

„To je nádhera!" očarene som vyhŕkol.

„Áno," prisvedčil Roland. Po chvíli dodal: „V mimoriadne tuhej zime zo štyridsiateho štvrtého na štyridsiaty piaty to bol môj domov. Peklo aj ochrana zároveň. Nikdy som toľko nehladoval a nevymrzol..."

Viac o tom sám od seba nerozprával, tak som sa radšej nevypytoval. Kto vie, čo všetko by som mohol rozjatriť?! Vedel som len toľko, že bol partizánom, tuším v brigáde Jánošík, ak sa mu bude žiadať, sám sa rozhovorí; ak nie, dobre aj tak.

Z hlavnej cesty sme odbočili do úzkej, chladnej doliny, z oboch strán zovretej zalesnenými vrchmi, na jej dne sa valil potok Hutná, na brehoch veľké ľadové a špinavé kryhy. Čoskoro sme boli v centre obce. Vpravo vytŕčala za vysokými a košatými lipami veža evanjelického kostola, pri ceste socha tamojšieho rodáka a národovca Jozefa Messerschmidta, neďaleko zas vežička obecného domu s hodinami, čo nemerali čas; budova stála na základoch bývalého mestského hradu, ktorý postavili v časoch tureckých nájazdov.

„Zastav," ozval sa Roland.

„Ale Andrejova chalupa je hore nad dedinou," povedal som.

„Viem."

Vystúpili sme z auta. Roland ukázal pred seba na parčík pri obecnom dome a povedal mi, že na týchto gaštanoch Nemci obesili v januári tisíc deväťsto štyridsaťpäť troch Ďurčíkovcov zo susednej Šajby a čatára Róberta Štirbu z Bratislavy. Ján, Ondrej a Juraj, dvaja bratia a ich bratranec, tam viseli na výstrahu dvadsaťštyri hodín. Keď ich zvesili a uložili na voz, boli zamrznutí na kameň. Stará Ďurčíčka sa z toho pomiatla a ešte roky blúdila medzi Šajbou a Povrazníkom po poliach a lúkach, hľadala si synov. Štirba sa pokúsil spod slučky utiecť, prebehol cez zamrznutú Hutnú, vyskočil na drevený plot evanjelického domu, no tam ho dobehli guľky z nemeckých samopalov.

„Áno, tak nejako to bolo, Andrej mi to rozprával." povedal som. „Aj tebe?" opýtal som sa.

„Nie, mne to nemusel rozprávať. Vtedy som tu bol," povedal. „Mal som prestrelenú ľavú nohu a tri týždne ma tu ukrýval farár Ctibor Handzo, inak Vierkin otec. No poďme, dosť bolo spomienok."

Len čo sme sa pohli, po ľavej ruke pred obchodom s potravinami stál na podstavci kamenný partizán so samopalom v rukách a s odrazenou hlavou.

„Keď som tu bol naposledy, hlavu ešte mal," povedal som. „Škoda, že sa nemohol tým samopalom brániť..."

„Mnohí nevedia, čo si počať so slobodou," usúdil Roland. „A nie je to samopal, ale ruský automat PPŠ štyridsaťjeden s bubnovým zásobníkom na sedemdesiatjeden nábojov, hovorili sme mu Špagin. Bola to dobrá zbraň."

Takmer na konci dediny som odbočil doľava a vzápätí sme stúpali do starej baníckej osady. Už z diaľky som videl, že na Andrejovej chalupe sú otvorené okná. Potešilo ma to.

„Je tam, práve vetrá," takmer som vykríkol.

Roland sa usmial a prikývol hlavou. Zastali sme pred domom. Dvere na gánok boli odomknuté. Aj tie z gánku do kuchyne. V chalupe bolo chladno a tmavo, sporák i kachle studené, dlho sa v nich nekúrilo.

„Čo vy tu?" ozvalo sa nám spoza chrbtov.

„Prišli sme za Andrejom," povedal som starej žene.

„Nie sa tu," odvetila. „Ja som ich suseda a vetrám im chalupu, keď je dnes tak pekne."

„Ani tu v poslednom čase nebol?" opýtal som sa.

„Nie, naposledy ešte dajako skraja novembra. V zime sem veru v posledných rokoch veľmo nechodia. To odvtedy, čo sa rozviedli s tou ich... Bola to taká... Len by sa váľala v plavkách vo dvore, ani len bujake nezasadila. No ale, veď čo by tu aj v zime robili, snehu tu naváľa až po obloky. A vy ste mu čo?"

Cestou späť do Bratislavy sme dlho mlčali, len motor škodovky vytrvalo priadol ako veľká a spokojná mačka. Zdalo sa mi, že Roland zadriemal. Až pred Nitrou sa pohniezdil a vystrel si chrbát.

„No, čo teraz?" opýtal sa ma.

„Neviem," odvetil som. „Keby mu ešte žili rodičia, zašli by sme za nimi, ale mama mu zomrela už dávno, otca pochoval pred dvoma rokmi. Ešte k tomu bol jedináčik."

„Áno," Roland pritakal. „Ale vypariť sa predsa nemohol. Niekde musí byť. Živý alebo mŕtvy."

„Vedel dobre po anglicky a rád cestoval, tak mi zišlo na um, či sa nezašil niekde v zahraničí. Svet je veľký..."

„O tom silno pochybujem... Celý život sa živil písaním, čo by tam robil?"

Policajné pátranie, ani naše amatérske úsilie nájsť kamaráta, nepriniesli nijaké výsledky. Andrej jednoducho zmizol, úplne sa stratil alebo pod ťarchou neznesiteľného osobného nešťastia prekĺzol do iného skupenstva a stal sa neviditeľným. Roland neskôr zistil, že Andrejovo meno zmizlo ešte aj zo sprístupnených oficiálnych zväzkov eštébé, pravda, ak sa tam vôbec niekedy skutočne nachádzalo.

Futbalový turnaj

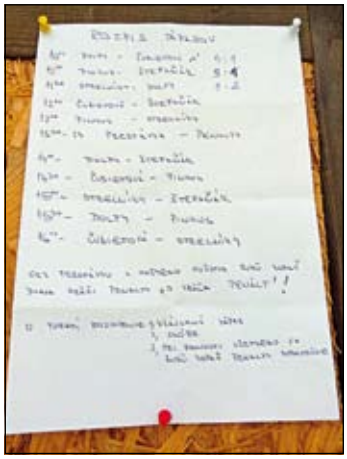
Autorka foto: S. Pupalová

15. júl 2023

Niekoľko múdrostí

Do lesa chodíme preto, aby sme stratili svoju myseľ a našli svoju dušu.

Človeka spoznáš najvic vtedy, keď mu nedáš to, čo nasilu chce.

Náš najväčší problém je to, že smezabudli,ktosmeaprečosmetu.

Niekedy je lepšie, keď sa veci dejú tak, ako ich chce život a nie tak, ako ich chceme my. Často to však pochopíme až neskôr.

Zapamätaj si, je lepšie stratiť všetkých naokolo, ako sám seba.

Iná liga oslávila piate narodeniny v Ľubietovej

27. august 2023

Táto nedeľa patrila futbalistom, priaznivcom futbalu a dobrej zábavy.

Podľa slov moderátora sa majstrovský zápas FK Baník Ľubietová a Poniky uskutočnil presne päť rokov a na tom istom mieste od prvého natáčania Inej ligy - v Ľubietovej.

Autorka foto: S. Pupalová

Viete, že?

Hojnosť s kukuricou

Významnou plodinou neskorého leta je ***kukurica siata***. Klasy poskytujú veľa energie, je to sýta a výživná plodina. Liečitelia používajú je vlákna nazývané „fúzy" na prípravu čaju, ktorý upravuje činnosť ľadvín, močového mechúra i pečene, kukuričný olej je zasa výborným doplnkom diéty pri vysokej hladine cholesterolu.

Vzácny koreň chrenu

Chren dedinský sa občas prirovnáva k ženšenu, možno aj pre podobnosť s touto východoázijskou rastlinou s vysoko stimulujúcimi účinkami na ľudský organizmus. V ľudovom liečiteľstve sa používal hlavne na podporu trávenia, odstránenie neuralgických bolestí a proti rôznym infekciám. Do jeho listov sa balilo mäso, aby sa prirýchlo nekazilo a vyrábali sa z neho aj liečivé kašovité obklady.

Lieska

Lieska obyčajná sa oddávna považuje za symbol plodnosti a vášne, veď už v starom Ríme sa snúbencom podávali chutné lieskové oriešky, aby mali veľa detí. Existovala dokonca rada, že ak chce pár splodiť dieťa, mal by si nad posteľ zavesiť lieskový prútik. S pomocou lieskovej paličky sa tiež ovplyvňovalo počasie, napríklad sa ňou šibalo po vodnej hladine, aby spŕchlo, alebo poslúžila ako virguľa na hľadanie pokladu.

ĽUBIETOVSKÉ NOVINY, štvrťročník vydávaný obcou Ľubietová pre lepšiu informovanosť občanov • Vydáva: Obec Ľubietová. EV 5477/17 • IČO vydavateľa: 00313564 Sídlo vydavateľa a adresa redakcie: Obecný úrad Ľubietová, Nám. V. Dunajského 1/1, 976 55 Ľubietová • tel: 048/228 90 10 • e-mail: noviny@lubietova.sk www.lubietova.sk • Poverená vedením redakčnej rady: Bc. Jana Majerová • Redakčná rada: Soňa Pupalová, Mgr. Mária Vidová, Mgr. Florentína Prôčková, CSc. • Grafická úprava a tlač: DALI-BB, s.r.o., Banská Bystrica • NEPREDAJNÉ • Niektoré texty sú bez redakčnej úpravy • REDAKCIA SI VYHRADZUJE PRÁVO KRÁTENIA A ÚPRAVY RUKOPISOV! Zadané do tlače: 5. 10. 2023 • Vydavateľ nezodpovedá za obsah a pravdivosť reklamných a inzertných oznamov • ISSN 2454-0501 • **Uzávierka budúceho čísla 8. 12. 2023**